วารสารเพลงดนตรี MUSIC JOURNAL

MUSIC JOURNAL วารสารเพลงดนตรี

ISSN 0858-9038

Volume 23 No. 3
November 2017

มิวสิกมิวเซียม: ดนตรีอมตะอุษาคเนย์

พญากงพญาพาน เดอะมิวสิคัล

The New Face of Electronic Dance Music

Influential Woman

9 770858 923035

วารสารเพลงดนตรี MUSIC JOURNAL Volume 23 No. 3 November 2017

MUSIC JOURNAL วารสารเพลงดนตรี

Volume 23 No. 3
November 2017

สวัสดีผู้อ่านเพลงดนตรีทุกท่าน

พฤศจิกายน เป็นเดือนแห่งการเริ่มต้นฤดูกาลที่ ๑๓ ของวง Thailand Philharmonic Orchestra สำหรับในฤดูกาลนี้ มีรายการพิเศษมากๆ ถึง ๒ รายการ คือ การมาเยือนของวง London Symphony Orchestra ในเดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๑ และ วง Berliner Philharmoniker ในเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๑

ผู้อยู่เบื้องหลังการนำวงระดับโลกมาเยือนประเทศไทยเป็นครั้งแรก มีมุมมองอย่างไร พลิกไปอ่านบทสัมภาษณ์คุณหญิงปัทมา ลีสวัสดิ์ตระกูล ประธานกรรมการบริหารวงดุริยางค์ฟิลฮาร์โมนิกแห่งประเทศไทย ใน เรื่องจากปก

สำหรับ ศาลายาน่าอยู่ ฉบับนี้ รศ.ดร.สุกรี เจริญสุข ได้มาให้ความรู้เกี่ยวกับ มิวสิกมิวเซียม: ดนตรีอมตะอุษาคเนย์ ตั้งแต่ความเป็นมาของชื่อมิวเซียม การออกแบบ วัสดุที่ใช้ในการก่อสร้าง รวมถึงสิ่งที่รวบรวมไว้ในมิวเซียมแห่งนี้ ทุกรายละเอียดที่ประกอบมาเป็น living museum แห่งนี้ มีเรื่องราวมากมายที่น่าสนใจ เชิญติดตามได้ในเล่ม

แฟนดนตรี electronic music ต้องไม่พลาดบทสัมภาษณ์ DJ Machina ใน Alumni News and Notes ถึงประสบการณ์การทำงานในวงการดนตรีและเส้นทางอาชีพในดนตรีแนว EDM

สำหรับผู้ที่พลาดโอกาสมารับชม “พญากง พญาพาน เดอะมิวสิคัล” และการแสดงดนตรีต่างๆ ในวิทยาลัย ติดตามอ่านบรรยากาศของการแสดงได้ในบทรีวิว

สุดท้ายนี้ พลาดไม่ได้กับบทความสาระความรู้ด้านดนตรีที่หลากหลาย จากนักเขียนประจำ เช่นเคย

ดวงฤทัย โพคะรัตน์ศิริ

เจ้าของ
วิทยาลัยดุริยางคศิลป์
มหาวิทยาลัยมหิดล
บรรณาธิการบริหาร
สุกรี เจริญสุข
ที่ปรึกษากองบรรณาธิการ
สนอง คลังพระศรี
ผู้ช่วยบรรณาธิการ
ดวงฤทัย โพคะรัตน์ศิริ
Kyle Fyr
นิธิมา ชัยชิต

กองบรรณาธิการ
นพีสี เรเยส
พงศ์สิต การย์เกรียงไกร
ฝ่ายภาพ
คนึงนิจ ทองใบอ่อน
ฝ่ายศิลป์
จรูญ กะการดี
นรเศรษฐ์ รังหอม
พิสูจน์อักษรและรูปเล่ม
ธัญญวรรณ รัตนภพ

เว็บมาสเตอร์
ภรณ์ทิพย์ สายพานทอง
ฝ่ายสมาชิก
สุพรรษา ม้าห้วย
สำนักงาน
วิทยาลัยดุริยางคศิลป์
มหาวิทยาลัยมหิดล
(วารสารเพลงดนตรี)
๒๕/๒๕ ถนนพุทธมณฑลสาย ๔
ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล
จังหวัดนครปฐม ๗๓๑๗๐

โทรศัพท์ ๐ ๒๘๐๐ ๒๕๒๕-๓๔
ต่อ ๓๑๑๓
โทรสาร ๐ ๒๘๐๐ ๒๕๓๐
musicmujournal@gmail.com
พิมพ์ที่
หยินหยางการพิมพ์
โทรศัพท์ ๐ ๒๙๐๓ ๘๖๓๖
จัดจำหน่าย
ร้านค้าวิทยาลัยดุริยางคศิลป์
โทรศัพท์ ๐ ๒๘๐๐ ๒๕๒๕-๓๔
ต่อ ๒๕๐๔, ๒๕๐๕

กองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ในการพิจารณาคัดเลือกบทความลงตีพิมพ์โดยไม่ต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้า สำหรับข้อเขียนที่ได้รับการพิจารณา กองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ที่จะปรับปรุงเพื่อความเหมาะสม โดยรักษาหลักการและแนวคิดของผู้เขียนแต่ละท่านไว้ ข้อเขียนและบทความที่ตีพิมพ์ ถือเป็นทัศนะส่วนตัวของผู้เขียน กองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นด้วย และไม่ขอรับผิดชอบบทความนั้น

สารบัญ
Contents

ศาลายาน่าอยู่

04
มิวสิกมิวเซียม: ดนตรีอมตะอุษาคเนย์ เสียงใหม่ของดนตรีพื้นบ้านอาเซียน
สุกรี เจริญสุข
(Sugree Charoensook)

Cover Story

14
คุณหญิงปัทมา ลีสวัสดิ์ตระกูล คุณหญิงนักธุรกิจผู้หลงรักดนตรีและกีฬา
สุกรี เจริญสุข
(Sugree Charoensook)

Jazz Studies

26
ข้อสรุปจากการสร้างสรรค์ผลงานบันทึกเสียงโดย Mahidol University Jazz Orchestra: กรณีศึกษาจากการบันทึกเสียงบทเพลงของมหาวิทยาลัยมหิดล (ตอนที่ ๓)
ทวีศักดิ์ บูรณพานิชพันธุ์
(Taweesak Booranapanitpan)

Music Entertainment

32
วิเคราะห์/วิจารณ์ สกอร์เพลงวง Big Band ที่น่าสนใจ (ตอนที่ ๖)
กิตติ ศรีเปารยะ
(Kitti Sripaurya)

40
ผลศึกษาจากการสร้างงานแนวโปรเกรสซีฟร็อก เพลง "ดอกไม้" โดย Otth Project (ตอนที่ ๓)
กริชพล อินทนิน
(Krichapol Inthanin)

Voice Performance

44
"My goals are..."
Haruna Tsuchiya
(ฮารุนะ ซึชิยะ)

Music Technology

46
Converting Mono to Stereo: The Haas Effect
Michael David Brice
(ไมเคิล เดวิด ไบรซ์)

Music Business

50
YouTuber "ศิลปินกึ่งสำเร็จรูป" (ตอนที่ ๑) YouTube พลิกโฉมโลกออนไลน์และช่องทางของศิลปินหน้าใหม่
รณยุทธ อิงสา
(Ronnayut Ingsa)
จารุรัตน์ นาคเสน
(Jarurat Narksen)
ศรายุทธ์ ทัดศรี
(Srayoot Thadsri)
อลิยาส เจ๊ะโส๊ะ
(Aliyas Chesoh)

The Bach Journey

54
ตามรอยเส้นทาง Bach (ตอนที่ ๑๐)
ฮิโรชิ มะซึชิม่า
(Hiroshi Matsushima)

Review

58
วงทีพีโอ และการกลับมาของ "ชีวิตวีรบุรุษ"
อำไพ บูรณประพฤกษ์
(Ampai Buranaprapuk)

62
บอกเล่าชีวิตคีตกวีที่อยู่ในโลกเงียบ เบโธเฟน ไม่ใช่นักแต่งเพลงคนเดียวที่หูหนวก
กฤตยา เชื่อมวราศาสตร์
(Krittaya Chuamwarasart)

66
พญากงพญาพาน เดอะมิวสิคัล
นักศึกษาสาขาวิชาธุรกิจดนตรี รุ่นที่ ๑๗

Alumni News and Notes

70
The New Face of Electronic Dance Music
นิธิมา ชัยชิต (Nitima Chaichit)

มิวสิกมิวเซียม: ดนตรีอมตะอุษาคเนย์ เสียงใหม่ของดนตรีพื้นบ้านอาเซียน

เรื่อง:
สุกรี เจริญสุข [Sugree Charoensook]
ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาความเป็นเลิศทางดนตรี
วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

มิวสิกมิวเซียม

มิวสิกมิวเซียม (Music Museum) ตั้งใจว่าจะเรียกชื่อทับศัพท์ที่ใช้ในภาษาอังกฤษ เพราะเมื่อเรียกชื่อเป็นภาษาไทยว่า "พิพิธภัณฑ์ดนตรี" แล้ว ทำให้รู้สึกว่าเป็นหน่วยงานที่เชย ตายซาก ล้าสมัย ไม่เจริญ ไม่เคลื่อนไหว อยู่ในโลกอดีตทันที ซึ่งยากที่จะหลีกเลี่ยงได้ ผลของความเชย ความล้าสมัย ความไม่เคลื่อนไหว และการอยู่ในโลกอดีตนั้น ทำให้ไม่มีใครสนใจที่จะไปเที่ยวพิพิธภัณฑ์อีกต่อไป ไปกันครั้งเดียวก็พอแล้วสำหรับชีวิตนี้ ดังนั้นการเรียกชื่อเสียใหม่ว่า "มิวสิกมิวเซียม" เพราะต้องการเปลี่ยนโฉมหน้าของสิ่งที่กำลังผลักดันและสร้างความรู้สึกขึ้นใหม่

มิวสิกมิวเซียมเป็นสถานที่อันศักดิ์สิทธิ์เหมือนกับโบสถ์ พระวิหาร ศาลาการเปรียญ ที่คนไปเพื่อให้ความเคารพ เป็นสถานที่สำหรับการประกอบกรรมดี สถานที่ของการทำความดีงาม คนมองเห็นสิ่งดีและมอบสิ่งที่ดีให้แก่กัน และเป็นสถานที่สำหรับคนทุกเพศทุกวัยที่สามารถไปหาความรู้ ชื่นชมความสุขเฉพาะตัวได้ ปู่ย่าตายาย พ่อแม่ผู้ปกครองสามารถที่จะค้นหาความสุขส่วนตัวได้จากมิวสิกมิวเซียม

มิวสิกมิวเซียมเป็นพื้นที่ของความมีชีวิต (Living Museum) มีความเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะการแสดงของดนตรีประจำชาติ ดนตรีชาวบ้าน และดนตรีของผู้ด้อยโอกาส ผู้ใช้ดนตรีเพื่อประทังชีวิต ซึ่งในสังคมสมัยใหม่ ดนตรีเหล่านี้ไม่มีพื้นที่จะอยู่ เมื่อไม่มีพื้นที่จะอยู่ นักดนตรีเหล่านี้ก็ต้องเลิกอาชีพ ไม่สามารถที่จะประกอบเป็นอาชีพได้ เพราะไม่มีรายได้ ในที่สุดประวัติศาสตร์สังคมด้านดนตรีชาวบ้าน ดนตรีประจำชาติก็ตายไป มิวสิกมิวเซียมจึงเป็นพื้นที่ให้นักดนตรีเหล่านี้หมุนเวียนเข้ามาแสดง เพื่อเป็นพื้นที่ของการประกอบอาชีพได้

มิวสิกมิวเซียมเป็นแหล่งเรียนรู้เป็นมหาวิทยาลัยของปวงชน สิ่งที่อยู่ในมิวสิกมิวเซียมเป็นองค์ความรู้ที่สำคัญ โดยมีคนที่มีความรู้อธิบายและให้ความรู้ในรูปแบบต่างๆ ที่ทันสมัย ไม่ว่าจะเป็นข้อมูล หนังสือ เอกสาร สื่อต่างๆ การแสดงดนตรี การสัมมนาความรู้เรื่องดนตรี มีผู้รู้ให้คำบรรยาย นอกจากนี้ ผู้ที่มีความรู้ที่เกี่ยวกับดนตรีของภูมิภาคอุษาคเนย์ ต้องมีโอกาสใช้พื้นที่ในมิวสิกมิวเซียม เพื่อจะได้ถ่ายทอดความรู้แก่ผู้ที่สนใจดนตรี

มิวสิกมิวเซียมเป็นสถานที่แสดงดนตรีประจำชาติ ดนตรีของประชาชน ดนตรีท้องถิ่น ดนตรีของชาวบ้าน เป็นเวทีสำหรับนักดนตรีผู้ด้อยโอกาส โดยหมายรวมไปถึงดนตรีในภูมิภาคอุษาคเนย์ (อาเซียน) ด้วย เพราะในเมื่อภูมิภาคอาเซียนไม่ได้มีมิวสิกมิวเซียมที่เปิดกว้าง ไม่ได้รวบรวมองค์ความรู้เอาไว้ มิวสิกมิวเซียมใหม่จึงเป็นพื้นที่เปิดให้กับดนตรีและนักดนตรีของทั้งอาเซียน

มิวสิกมิวเซียมเป็นเสมือนศูนย์การค้า ทำไมคนจึงไปที่ศูนย์การค้า เพราะศูนย์การค้าเป็นพื้นที่เย็นสบาย มีพื้นที่ในการเดินเล่นที่กว้างขวาง มีอาหารการกินที่เลือกได้ สามารถหาความเพลิดเพลินได้จากศูนย์การค้า ดังนั้น ในการสร้างมิวสิกมิวเซียมใหม่ จึงใช้คติเดียวกับปรัชญาของศูนย์การค้า กล่าวคือ มิวสิกมิวเซียมสามารถให้ความสุข ให้ความเพลิดเพลิน ให้ความรู้ และมีพื้นที่ดื่มกินอาหารได้อย่างมีรสนิยม

มิวสิกมิวเซียมเป็นเสมือนสวนสนุก เป็นสนามเด็กเล่น พ่อแม่ผู้ปกครองเมื่อมีลูกหลานก็จะเอาใจลูกหลานไปเที่ยวที่สวนสนุก เพราะบ้านในเมืองใหญ่อย่างกรุงเทพมหานคร ไม่มีพื้นที่ให้ลูกหลานวิ่งเล่นได้ ดังนั้น ในมิวสิกมิวเซียมจึงมีพื้นที่เพียงพอที่จะให้ผู้คนเดินชม ให้เด็กได้เพลิดเพลินกับสวนสนุกแห่งความรู้ มีสิ่งของที่แปลกตั้งแต่ชั้นล่างถึงชั้น ๗ ได้

มิวสิกมิวเซียมตั้งอยู่ในพื้นที่วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา จังหวัดนครปฐม มีพื้นที่ใช้สอย ๓๒,๐๐๐ ตารางเมตร เป็นอาคารที่สร้างเป็นตึกหุ้มด้วยไม้เก่า ๗ ชั้น ชั้นล่างเป็นโถงเพดานสูง (๖ เมตร) พื้นกว้างขวางเป็นลานสำหรับการแสดงดนตรีในลานกว้าง เสมือนลานวัด ปรับเปลี่ยนได้ทั้งเป็นห้องที่เป็นธรรมชาติ และเป็นห้องที่ใช้เครื่องปรับอากาศ มีร้านอาหารและเครื่องดื่มสำหรับผู้ที่ต้องการนั่งพักผ่อนหย่อนใจ

ไม้เก่าที่ใช้หุ้มอาคารมิวสิกมิวเซียมส่วนใหญ่เป็นไม้ที่ได้มาจากบ้านเก่าในชนบทของจังหวัดทางภาคเหนือ (แพร่ น่าน พะเยา) เพราะเมื่อความเจริญทางวัตถุเข้าไปในหมู่บ้าน เด็กหนุ่มสาวชาวบ้านก็ต้องการออกไปทำงานในเมืองเพื่อหาเงิน ทำงานก่อสร้าง ทำงานบริการ เป็นนางงามตู้กระจก อยู่ในเมืองใหญ่ เมื่อได้เงินก็จะส่งเงินกลับบ้าน เพื่อให้พ่อแม่รื้อบ้านไม้สร้างให้เป็นบ้านตึก เพราะบ้านตึกคือเครื่องหมายของความเจริญ เด็กบ้านนอกยังมีความกตัญญูประสงค์จะให้บ้านเกิดมีความเจริญด้วย

มิวสิกมิวเซียมจึงได้ซื้อเหมาไม้เก่าจากบ้านนอกมา เพื่อใช้หุ้มตึกมิวสิกมิวเซียมไว้ เป็นที่เก็บรักษาไม้เก่า เป็นเครื่องหมายของความรักของลูกที่มีความกตัญญูต่อพ่อแม่และครอบครัว กลายเป็นหลักฐานที่สำคัญของการเปลี่ยนแปลงสังคมไทย จากสังคมบ้านนอกไปสู่สังคมเมือง เป็นตราบาปที่บริษัทปูนซิเมนต์ บริษัทอิฐ บริษัทเหล็กทั้งหลาย ที่จะต้องไถ่บาปให้กับชาวบ้านในชนบทของไทย

มิวสิกมิวเซียมเป็นอาคารที่ก่อสร้างลงในสระน้ำ พื้นที่เดิมนั้นเป็นสระน้ำที่ขุดเอาดินไปถมเพื่อสร้างอาคารต่างๆ ในมหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา เพื่อต้องการประหยัดงบประมาณ ก็ใช้ดินที่มีอยู่ในมหาวิทยาลัยไปถมพื้นที่ที่จะก่อสร้างอาคารของสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท

การก่อสร้างมิวสิกมิวเซียม บนพื้นที่สระน้ำประมาณ ๔ ไร่ ใช้คติโบราณสร้างเสมือนหอไตรของวัดที่ไว้กลางน้ำ เพื่อไม่ให้มดปลวกขึ้นไปกัดใบลานหรือหนังสือสำคัญของพระศาสนา

ดนตรีอมตะอุษาคเนย์

มิวสิกมิวเซียมมีวัตถุประสงค์สำคัญที่จะรักษา “ดนตรีอมตะอุษาคเนย์” ซึ่งดนตรีอมตะอุษาคเนย์หมายถึงดนตรีพิธีกรรมของสังคม ทั้งที่เป็นดนตรีในวัฒนธรรมชาวบ้าน ดนตรีพิธีกรรมของศาสนา ดนตรีประกอบการทรงเจ้าเข้าผี ดนตรีในวัฒนธรรมของราชสำนัก ดนตรีพิธีกรรมเป็นเรื่องของความศักดิ์สิทธิ์ เมื่อสังคมเปลี่ยนไปและความศักดิ์สิทธิ์ของสังคมก็เปลี่ยนไป ดนตรีในพิธีกรรมก็เปลี่ยนไปด้วย ปัจจุบันคนไปเที่ยวศูนย์การค้ามากกว่าไปวัด คนวิ่งเต้นหาเส้นสายติดสินบนมากกว่าการสวดมนต์อ้อนวอน คนซื้อหวยมากกว่าการบนบานศาลกล่าว

ดนตรีชาวบ้านที่เป็นความบันเทิงแต่เก่าก่อน ความบันเทิงของชาวบ้านเปลี่ยนไป มีวิทยุ โทรทัศน์ โทรศัพท์ อินเทอร์เน็ต ศูนย์การค้า และมีสิ่งที่ให้ความบันเทิง ซึ่งเข้าถึงได้ง่าย ดังนั้น การละเล่นดนตรีของชาวบ้าน ได้หายจากความบันเทิงที่มีอยู่ในท้องถิ่นของชาวบ้าน ทั้งนี้ ความบันเทิงดั้งเดิมไม่ตอบสนองความรู้สึกที่เพียงพอกับความต้องการของคนในปัจจุบัน เพราะอินเทอร์เน็ตสามารถที่จะเปิดโลกทัศน์ของประชาชนได้กว้างไปไกล และสามารถที่จะเลือกความบันเทิงได้หลากหลายกว่าด้วยที่สำคัญก็คือ มีโอกาสที่จะได้เห็นศักยภาพของความเป็นเลิศระดับนานาชาติ สามารถหาได้ทันทีในโทรศัพท์มือถือ

ดังนั้น ดนตรีอมตะของชาวบ้านก็ตาย ดนตรีอมตะของศาสนจักรก็ตาย ดนตรีอมตะของประจำชาติก็พลอยตายไปด้วย ทั้งนี้ ในภูมิภาคอุษาคเนย์ ซึ่งหมายถึง ประเทศในอาเซียน (ไทย ลาว กัมพูชา เวียดนาม พม่า มาเลเซีย สิงคโปร์ ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย และบรูไน) แต่สำหรับในบทความนี้จะกล่าวถึงเฉพาะภูมิภาคอุษาคเนย์ที่อยู่บนผืนแผ่นดินใหญ่เท่านั้น คือ ไทย ลาว กัมพูชา เวียดนาม พม่า มาเลเซีย

สภาพทั่วไปของดนตรีอมตะ

จากการศึกษาเพื่อค้นหาเสียงใหม่ของดนตรีพื้นบ้านอาเซียน เพื่อที่จะสำรวจว่า ทุกวันนี้ไทยและเพื่อนบ้านในอาเซียน เฉพาะบนผืนแผ่นดินใหญ่ คือ ลาว กัมพูชา เวียดนาม พม่า และมาเลเซีย ได้สร้างสรรค์ผลงานดนตรีอมตะไปถึงไหนแล้ว ซึ่งหมายถึงดนตรีท้องถิ่นพื้นบ้านโบราณ "ดนตรีอมตะอุษาคเนย์" ไม่ใช่เพลงสมัยนิยมหรือเพลงตลาดที่มีกลไกการตลาดช่วยส่งเสริม (การขาย) ให้แพร่หลาย อีกอย่างเพลงสมัยนิยมเป็นวัฒนธรรมดนตรีใหญ่ ที่คนในวัฒนธรรมเล็กต้องปรับตัวเข้าหาอยู่แล้ว เพราะต้องการเปลี่ยนจากความแตกต่างไปสู่ความเหมือน เพื่อให้ทันสมัยและอยู่ในค่านิยมของสังคม

สำหรับวัฒนธรรมเพลงสมัยนิยมหลังสงครามโลกครั้งที่สอง เป็นดนตรีที่ได้รับอิทธิพลเพลงจากซีกโลกตะวันตก โดยเฉพาะแนวเพลง (ร็อกแอนด์โรล) จากอังกฤษและอเมริกา วงดนตรีที่มีเครื่องประกอบด้วยประเภทกีตาร์ เบส กลองเรียกวงชาโดว์ (Shadow หมายถึง วงดนตรีที่เป็นเงาเล่นอยู่หลังนักร้อง) ซึ่งได้กลายเป็นมาตรฐาน ที่เป็นจุดเริ่มต้นบนเส้นทางดนตรีของเยาวชนทุกชาติในอาเซียน

อิทธิพลดนตรีจากโลกตะวันตกคงความแรงอย่างต่อเนื่อง เพราะมีความคิดสร้างสรรค์แนวทางดนตรีใหม่ๆ มีเสียงดนตรีที่มีคุณภาพ และมีระบบธุรกิจทำดนตรีให้เป็นสินค้า ในช่วง พ.ศ. ๒๕๔๐-๒๕๖๐ ที่ผ่านมา เพลงสมัยนิยมจากญี่ปุ่นและเกาหลี (J-Pop, K-Pop) ได้เข้ามาสร้างความคลั่งไคล้ในหมู่วัยรุ่นกลุ่มประเทศอาเซียน เกิดเป็นวงวัยรุ่นผู้ชาย (บอยแบนด์) และวงวัยรุ่นผู้หญิง (เกิร์ลกรุ๊ป) ที่เน้นรูปร่างหน้าตาดี แต่งตัวดี เป็นที่นิยมในกลุ่มวัยรุ่น มากกว่าความเป็นดนตรี

ดนตรีที่ได้ศึกษานี้ บ้างอาจจะเรียก "ดนตรีพื้นบ้านเสียงร่วมสมัย" หรือ "ดนตรีอมตะอุษาคเนย์" ซึ่งไม่สามารถที่จะมั่นใจนักว่าจะครอบคลุมได้ทั้งหมด การให้คำจำกัดความประเภทดนตรีในทุกวันนี้ ดูจะเป็นเรื่องที่ติดตามแนวทางกันไม่ทัน หรือให้ความหมายได้ไม่ตรงเสียทีเดียว ความจริง ดนตรีนั้น สำคัญที่ได้ฟัง ฟังแล้วชอบหรือไม่ชอบ ไพเราะหรือไม่ไพเราะ ฟังแล้วรู้สึกประทับใจ รู้สึกกินใจ ถูกรสนิยมก็น่าจะเพียงพอ นิยามประเภทดนตรีส่วนใหญ่กำหนดโดยนักวิชาการของประเทศตะวันตกซึ่งศึกษาเรื่องดนตรีที่เป็นวิชาการมีเรื่องของความรู้ไว้มาก ความรู้ดนตรีในอุษาคเนย์เอง ก็ยังต้องอ้างอิงทฤษฎีดนตรีจากตะวันตกที่ฝรั่งได้รวบรวมเอาไว้ ทั้งบันทึกและการวิเคราะห์ด้านดนตรี

หากใช้คำว่า ดนตรีประจำชาติ อาจจะได้เป็นคำกลางๆ เช่น ดนตรีไทย ดนตรีลาว ดนตรีเวียดนาม ดนตรีเขมร ดนตรีมาเลย์ ดนตรีพม่า ถ้าเรียกเป็นดนตรีพื้นบ้านก็หมายรวมว่า เป็นแนวดนตรีและเครื่องดนตรีที่เล่นในท้องถิ่นในประเทศนั้นๆ จากอดีตถึงปัจจุบัน เป็นดนตรีพื้นบ้านที่อยู่ในมาตรฐานระดับคลาสสิก คือ มีเสียงดนตรีที่ดีที่สุด คำว่า "คลาสสิก" ในที่นี้หมายถึง "ดนตรีอมตะ" ไม่ได้หมายถึงประเภทดนตรีของชาวยุโรปเท่านั้น แต่หมายถึงดนตรีที่มีความงดงามเป็นที่สุดก็ได้ "สุดยอด" อย่างของไทยเรียกว่า "ทางเทวดา" ถ้าเป็นนักดนตรีก็เรียกกัน "ขั้นเทพ" จะเป็นเทพขั้นไหนนั้นก็ขึ้นอยู่กับผู้ฟังต้องประเมินเอาเอง สิ่งสำคัญคือนักดนตรีขั้นเทพเหล่านั้นสามารถอยู่ได้ในสายอาชีพ มีโอกาสแสดงดนตรีให้คนฟังสร้างผลงานเพลงออกมาท้าท้ายตัวเองและสังคม

นักดนตรีที่ร่วมให้ข้อมูลมีทั้งที่เป็นศิลปินเดี่ยวเครื่องดนตรี ซึ่งมีความชำนาญและเชี่ยวชาญเฉพาะ นักประพันธ์เพลง ผู้ควบคุมวงดนตรี ศิลปินสื่อผสม นักจัดรายการวิทยุเปิดแผ่นเสียง ช่างทำเครื่องดนตรี นักดนตรีวิทยา วิศวกรเสียง ผู้ควบคุมการผลิตเพลง อาจารย์สอนดนตรีในสถาบันอุดมศึกษามหาวิทยาลัยดนตรี นักสิทธิมนุษยชนที่คลุกคลีอยู่กับชาวบ้าน ฯลฯ

เรียนรู้จากนักดนตรีในสังคม

การสำรวจมีตั้งแต่นักดนตรีพื้นบ้านชาวนา เรียนจบชั้นประถมศึกษา ไปจนถึงคนที่เรียนดนตรีจบระดับปริญญาเอก ศิลปินรุ่นใหม่พอใจที่จะสร้างสรรค์งานดนตรีแบบไม่มีนิยาม ไม่มีคำจำกัดความ เลือกใช้เครื่องดนตรีตามที่ถนัด เลือกสร้างเสียงที่ถูกใจ เชื่อว่าเป็นเสียงที่อยู่ในยุคสมัย ยังสามารถใช้เครื่องดนตรีโบราณ เช่น แคน พิณ โหวด โปงลาง กระจับปี่ ระนาด กลองหนัง ผสมผสานกับเครื่องดนตรีสากล เช่น กีตาร์ ไวโอลิน คีย์บอร์ด กลองชุด เสียงสังเคราะห์จากเครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์สร้างเสียงอิเล็กทรอนิกส์ ผสมกับวงดนตรี เป็นดนตรีที่มีความสด ความใหม่ เสียงที่มีความแปลก ความเท่ เป็นเสียงที่มีความร่วมสมัย

เครื่องดนตรีที่ใช้อาจเป็นตระกูลเดียวกัน แต่เสียงเครื่องดนตรีและการตั้งเสียงอาจจะแตกต่างกันไป ทำให้เสียงเพลงของแต่ละประเทศมีจุดเด่นทางวัฒนธรรม เสียงเครื่องดนตรีสร้างขึ้นเลียนแบบเสียงพูดและเสียงร้องของคน คนในแต่ละท้องถิ่นซึ่งพูดต่างกัน เสียงดนตรีของแต่ละท้องถิ่นจึงแตกต่างกันด้วย สำเนียงเสียงดนตรีบ่งบอกวัฒนธรรม การวิจัยนี้จะทำให้ได้เห็นความตื่นตัวของนักดนตรีในหลายประเทศ ค้นหาระบบเสียงดนตรีดั้งเดิมของตน อาทิ เดอยาโม (มองมองโซเท) จากมหาวิทยาลัยการศิลปะและวัฒนธรรม (NUAC) ในพม่า ผลงานของยน เธียรา จากมหาวิทยาลัยภูมินทรวิจิตรศิลปะ (RUFA) ในกัมพูชา เจิ่นกิมหง็อก จากศูนย์ศิลปะและดนตรีทดลองด่อมด๋อม ในเวียดนาม เป็นต้น

ผู้เขียนได้เคยศึกษาเรื่องระบบเสียงดนตรีไทยไว้ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๘ วิจัยเรื่องระบบเสียงและการตั้งเสียงของดนตรีไทยและเครื่องดนตรีไทย เพื่อจะหาค่าระบบเสียงมาตรฐานกลางของเสียง (เสียงและระบบเสียงดนตรีไทย พ.ศ. ๒๕๔๖ วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล) การศึกษาต้องการที่จะรู้ว่าความ

เป็นจริงของดนตรีไทยเป็นอย่างไร การที่ใครพยายามจะลากให้เป็นสากล การดึงเอาไว้ให้เป็นอย่างไทย นักดนตรีทุกคนสามารถที่จะทำได้หมด เพราะดนตรีเป็นเรื่องของความเปลี่ยนแปลงในสังคม เป็นความเปลี่ยนแปลงและตอบสนองความต้องการของสังคม อาจจะนำสังคมในบางครั้ง หรือฉุดรั้งสังคมเอาไว้ในบางครา

ความพยายามและต้องการเล่นดนตรีให้เข้ากันกับเครื่องดนตรีสากล เพราะนักดนตรีมีความเชื่อว่า สากลเป็นมาตรฐานของดนตรี สากลเป็นความทันสมัย ที่สำคัญก็คือ สากลได้รับการยอมรับได้ง่าย เพราะว่าการฟังและเรียนดนตรีในแบบตะวันตก สามารถเดินทางไปแสดงที่ไหนก็ได้ ในที่สุด นักดนตรีก็ตั้งเสียงหรือใช้ระบบเสียงตามเครื่องดนตรีสากล ระบบเสียงดั้งเดิมของเครื่องดนตรีท้องถิ่นค่อยๆ หายไป วิธีถ่ายทอดดนตรีพื้นบ้านในภูมิภาคนี้ยังอยู่ในช่วงรอยต่อ วิธีการต่อเพลงแล้วจำทรงเอาไว้ กับการบันทึกเป็นตัวโน้ตตามวิธีของสังคมดนตรีนั้น เช่น เป็นตัวเลข การบันทึกโดยระบบนิ้ว การใช้ตัวหนังสือแทนเสียง หรือการบันทึกเสียงเป็นโน้ตสากล โดยใช้บรรทัดห้าเส้น การศึกษาระบบเสียงดนตรีของชาติในอาเซียนจึงเป็นสาระที่สำคัญ จำเป็นที่จะต้องรักษาเอกลักษณ์ดนตรีของชาติไว้

เครื่องดนตรีในภูมิภาคอุษาคเนย์ส่วนใหญ่มีเสียงที่จำกัด เพราะเสียงที่ได้จากธรรมชาติมีจำกัดและเสียงที่ต้องการจะใช้ก็มีความจำกัด ตามคติดั้งเดิมเชื่อว่า “เสียงน้อย กิเลสน้อย” เมื่อเทียบกับเครื่องดนตรีของยุโรป เพราะฉะนั้น ดนตรีขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการใช้ จะใช้ดนตรีเพื่อทำอะไร ก็ทำดนตรีให้เป็นอย่างนั้น ดนตรีจึงไม่มีผิดและไม่มีถูก อาทิ ทำดนตรีเพื่อพิธีกรรม ดนตรีเพื่อความสงบของจิตใจ ดนตรีจะต้องเป็นแบบโบราณ เปลี่ยนแปลงอะไรไม่ได้ เพราะความเป็นโบราณ (ดั้งเดิมคือความศักดิ์สิทธิ์) หรือดนตรีเพื่อความบันเทิง ดนตรีเพื่อยั่วยวนกิเลส เป็นต้น

เครื่องดนตรีเปลี่ยน เสียงดนตรีก็เปลี่ยนด้วย

วงดนตรี เสียงดนตรี และเครื่องดนตรีในภูมิภาคอุษาคเนย์ มีบทบาทและหน้าที่ใกล้เคียงกัน คือ ทำเพื่องานพิธีกรรม หลายประเทศได้พยายามพัฒนาเครื่องดนตรีเพื่อจะให้มีเสียงดนตรีเพิ่มมากขึ้น เช่น เวียดนามได้พัฒนาตั่นเจิน (พิณแบบกู่เจิงของจีน) จากมาตรฐาน ๑๖ สาย เพิ่มไปเป็น ๑๗-๒๑ สาย (สร้างโดยเหงียนหวีนบ่าว) ที่กัมพูชา เมื่อ ดร.ฮึม โสภี ประพันธ์เพลงแนวร็อกโอเปร่า ตามหลักดนตรีคลาสสิกตะวันตก ก็ได้คิดประดิษฐ์ระนาดรางคู่และฆ้องวงคู่ เพื่อให้สามารถเล่นครึ่งเสียงแบบโครมาติก โดยมีครึ่งเสียงแบบสากล ซึ่งเป็นความพยายามที่จะสร้างเสียงให้เพิ่มมากขึ้น ขณะเดียวกันก็เป็นการพัฒนาเครื่องดนตรีให้มีศักยภาพของการทำเสียงได้มากขึ้นด้วย

ต่อมาเมื่อสังคมเปลี่ยนไป พิธีกรรมเปลี่ยนไป ความเชื่อก็เปลี่ยนไปด้วย สังคมต้องการดนตรีเพื่อการฟังมากขึ้น สังคมต้องการดนตรีเพื่อความบันเทิง เพราะอิทธิพลของสังคม (บันเทิง) ตะวันตกไหลเข้าสู่สังคมอุษาคเนย์อย่างต่อเนื่องและไม่อาจจะทัดทานไว้ได้ เพราะคนรุ่นใหม่เห็นว่าเป็นความเจริญและต้องการเปลี่ยนแปลง เมื่อได้เปลี่ยนแปลงแล้ว “คุณภาพชีวิตดีขึ้น” คลื่นความเชื่อกระแสของสังคมต้องการความเปลี่ยนแปลง ทุกคนก็เชื่อว่าความเปลี่ยนแปลงคือชัยชนะและเป็นโลกอนาคต ดังนั้น กระแสดนตรีในสังคมจึงขยับเพื่อการเปลี่ยนแปลง

หลังจากการเคลื่อนตัวตามกระแสตะวันตก (พ.ศ. ๒๕๒๐-๒๕๕๐) เมื่อสังคมรุ่นใหม่ได้ก้าวไปจนสุดกู่แล้ว คนรุ่นเก่าทัดทานไม่ได้เพราะกระแสนั้นมาแรง เนื่องจากวิถีชีวิตเปลี่ยนไป ความเป็นอยู่ได้เปลี่ยนแล้ว จากบ้านนอกกลายเป็นคนในเมือง เมืองรุกคืบเข้าไปในชนบท บ้านจัดสรรรุกที่ทำนาทำไร่ ชาวนาชาวสวนขายที่ดิน เข้าไปทำงานเป็นคนรับจ้างชาวเมือง คนรุ่นใหม่ต้องเรียนหนังสือ ต้องมีความรู้ ต้องได้ใบปริญญา

เมื่อกระแสสังคมวกกลับ วัฒนธรรมได้วกกลับ (พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นต้นมา) ทุกคนก็เริ่มโหยหาอดีต ฟูมฟายวัฒนธรรม เรียกร้องเพื่อให้กลับไปหาสิ่งที่หมดไปแล้ว อาทิ ดนตรีพื้นบ้าน ดนตรีดั้งเดิม วงไทยเดิม วงลาวเดิม ชีวิตชนบท บรรยากาศของสังคมชนบท กิจกรรมของชุมชน แน่นอนทุกๆ กิจกรรมล้วนเกี่ยวข้องกับดนตรี ได้มีการจัดตั้งหน่วยงานที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมเกิดขึ้น จัดตั้งองค์กรเพื่อรักษาวัฒนธรรม ดิ้นรนเพื่อจะจดทะเบียนมรดกทางวัฒนธรรม ซึ่งหมายถึงว่าสิ่งเหล่านั้นได้หมดสิ้นไปแล้ว เมื่อก่อนยังไม่มีกระทรวงวัฒนธรรม ไม่ต้องขึ้นทะเบียนทรัพย์สินทางวัฒนธรรม เพราะว่าวัฒนธรรมยังอยู่ในวิถีชีวิต ไม่ต้องหวงแหน ไม่ต้องรักษา เพราะมีคนอยู่ที่ไหนก็มีวัฒนธรรมอยู่ที่นั่น อะไรที่หมดไปแล้ว จึงต้องโหยหาและหวงแหน

การปรับตัวของดนตรี โดยการนำอดีตมารับใช้ปัจจุบันเพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ เพราะอดีตเดิมๆ เข้ากับปัจจุบันไม่ได้ ส่วนสิ่งใหม่ที่เป็นอิทธิพลตะวันตกล้วนๆ ก็ดูเหมือนว่า “สังคมไม่มีรากเหง้าและมองไม่เห็นอนาคต” แถมยังขาดความภูมิใจในตนเอง ดังนั้น การผสมผสานเพื่อค้นหา “ความลงตัว” จึงเป็นสิ่งใหม่ที่เกิดขึ้นในภูมิภาคอุษาคเนย์ ทั้งนี้ให้ดูจากดนตรีเป็นภาพสะท้อนที่ชัดเจนที่สุด

วัฒนธรรมร่วมอุษาคเนย์

ดนตรีและเครื่องดนตรีในแผ่นดินอุษาคเนย์เป็นวัฒนธรรมร่วม เหมือนกับวัฒนธรรมข้าวเหนียว วัฒนธรรมปลาร้า ทำปลาให้เน่าแล้วกินอร่อย วัฒนธรรมสาดน้ำในเทศกาลสงกรานต์เพราะว่าอากาศร้อน วัฒนธรรมนับถือผี บูชาผี วัฒนธรรมฆ้องหรือวัฒนธรรมไม้ไผ่ ซึ่งเป็นต้นตอของเครื่องดนตรีหลายชนิด อาทิ เครื่องเป่าตระกูลปี่และขลุ่ย เครื่องตีกระทบ เกราะ กรับ โกร่ง ไปจนถึงระนาด และกลอง ซึ่งเป็นเครื่องดนตรีตั้งแต่ดีดสีตีเป่า เขย่าชัก

ขูดดูดกวน โดยใช้วัสดุที่หาได้ในท้องถิ่นทั้งสิ้น

แต่ก่อน ชาวบ้านคิดทำเครื่องดนตรีเพื่อใช้ในพิธีกรรม สร้างเสียงรับใช้การทรงเจ้าเข้าผี "เพราะกลัวผี" จึงต้องทำเสียงดังๆ เพื่อไล่ผี เมื่อมีเสียงดังๆ แล้วก็จะรู้สึกว่าปลอดภัย รู้สึกอบอุ่น เพราะเชื่อว่าผีกลัวเสียงดัง ขอให้มีฝนฟ้าดี ฝนตกปลูกข้าวได้งอกงาม ปัดเป่าโรคภัย มีพิธีกรรมบูชายันต์ในพม่า หมอลำผีฟ้าในวัฒนธรรมลาว การเข้าทรงผีในสังคมเขมร เจ้าแม่เข้าทรงเลนด่งของเวียดนาม โนราลงครูเพื่อแก้บนที่ปักษ์ใต้ของไทย หรือมายปูตรีของมะโย่งที่รัฐกลันตัน มาเลเซีย เป็นต้น (ผี ในอุษาคเนย์ หมายถึง ธรรมชาติที่เหนือการควบคุม ไม่ใช่เรื่องผีบุคคล)

เครื่องดนตรีเก่าแก่ที่ใช้เป่าประกอบการลำผีฟ้า คือ แคน เป็นเครื่องเป่าตระกูลไม้ไผ่ (ไม้ซาง) พบในพื้นที่ตอนใต้ของจีน ไปจนถึงหมู่เกาะในอินโดนีเซีย เพราะว่าเป็นพื้นที่ร้อนชื้น มีป่าไม้ไผ่ ป่าไม้ซางเป็นวัชพืชที่มีอยู่ตามธรรมชาติ หาได้ง่าย แคนจึงมีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตสังคมของชาวบ้าน เป็นเครื่องหมายของความเจริญรุ่งเรืองในอดีต มีร่องรอยประวัติศาสตร์เก่าแก่หลายพันปี บนหน้ากลองมโหระทึก (เส้นผ่าศูนย์กลาง ๗๙.๓ เซนติเมตร) มโหระทึกหง็อกหลู อายุมากกว่า ๒,๕๐๐ ปี มีจารึกปูมของชุมชนแต่ละวงรอบแสดงลายเส้นวิถีชีวิต เช่น การทำนา มีกลุ่มคนตีกลองและคนถือแคนอยู่ด้วย สำหรับมโหระทึกหง็อกหลู (Ngoc Lu bronze drum) เป็นหนึ่งในกลองยุคสำริดของวัฒนธรรมดองซอน (Dong Son Culture) ที่ขุดได้ทางตอนเหนือของเวียดนาม (มีอยู่ประมาณ ๒๐๐ ใบ)

มโหระทึกหรือกลองกบทำขึ้นจากสำริด (โลหะผสมของทองแดงกับดีบุกหรือตะกั่ว ๙ ต่อ ๒) เป็นเครื่องดนตรีใช้ตีประกอบพิธีกรรมบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เนื่องจากชาวบ้านไม่สามารถที่จะเป็นเจ้าของโลหะได้ โลหะจึงเป็นของส่วนรวม ที่หัวหน้าหรือผู้นำเท่านั้นที่จะมีสิทธิ์ใช้ ทั้งนี้หัวหน้าหรือผู้นำก็จะใช้เรียกชาวบ้านมาชุมนุม โลหะมีความกังวาน มีเสียงดัง ความกังวานของเสียงเป็นคุณสมบัติของความมีอำนาจ ยิ่งกังวานมากย่อมมีอำนาจมาก เครื่องดนตรีที่ทำด้วยโลหะจะอยู่ที่ผู้นำ อยู่ที่วัด ซึ่งเป็นเจ้าพิธีหรือสถานที่ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา

พื้นที่ทางตอนใต้ของจีน (ปัจจุบันเป็นมณฑลกวางสีและยูนนาน) รวมทั้งตามตะเข็บรอยต่อกับอุษาคเนย์ทางเหนือ ยังมีการใช้กลองกบในพิธีกรรมของหลายชนเผ่าอยู่ ฆ้องที่มีหมุดตรงกลาง ด้วยเชื่อว่าดวงอาทิตย์เป็นศูนย์กลางของจักรวาล ก็เป็นเครื่องดนตรีทำเสียงเพื่อที่จะใช้ในพิธีกรรม พัฒนาขึ้นในชุมชนแถบนี้ ซึ่งใช้แพร่หลายเป็นเครื่องดนตรี เป็นที่นิยมมาถึงทุกวันนี้ เพราะมีเสียงดังกังวาน เช่น ฆ้องหลายรูปแบบในวงกาเมลันของมาเลเซียและอินโดนีเซีย ฆ้องรางและฆ้องแผงในวงชายวายของพม่า ฆ้องวงในวงปี่พาทย์ นอกจากนี้ยังมีเหม่ง โหม่ง ฉิ่ง ฉาบ กังสดาล ล้วนเป็นเครื่องดนตรีที่เป็นโลหะทั้งสิ้น

ร่องรอยของดนตรีอมตะ

อารยธรรมโบราณของโลก ๒ สาย คือ สายจีนและอินเดีย ซึ่งโอบล้อมภูมิภาคอุษาคเนย์ มีอิทธิพลต่อพิธีกรรม ความเชื่อ และวัฒนธรรมดนตรี ผสมผสานกับวิถีของชาวบ้านและราชสำนักจนแยกไม่ออกถึงทุกวันนี้ จีนได้ชื่อว่าเป็นผู้ที่มีวิทยาการสูง แผ่อำนาจไปตามเส้นทางเดินเรือสำเภาลงไปทางทิศใต้ ติดต่อค้าขายตามเส้นทางสายไหม ไปไกลถึงโลกซีกตะวันตกมากกว่า ๒,๐๐๐ ปีแล้ว

ฆ้องขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๑๘๐-๒๐๐ เซนติเมตร แขวนอยู่ที่หน้าอาคารดี (D) วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล ทำโดยช่างทำฆ้องที่ "บ้านช่างฆ้อง" อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งยังสืบทอดทำฆ้องที่มีหมุดตรงกลาง

ชมพูทวีป (Jambudvipa: ดินแดนแห่งลูกหว้า) หรืออินเดียและประเทศในเอเชียใต้ ก่อนถูกเจ้าอาณานิคมตะวันตกแบ่งแยก อินเดียเป็นเจ้าแห่งคณิตศาสตร์และดาราศาสตร์ (โหราศาสตร์) เป็นบ่อเกิดลัทธิความเชื่อต่างๆ ได้แผ่ศาสนาโดยเฉพาะพราหมณ์-ฮินดู ตามด้วยพุทธ ไปยังดินแดนตะวันออกเฉียงใต้ (อุษาคเนย์) จนสุดฝั่งทะเลจีนใต้ พ่อค้าอินเดียยังเป็นคนที่นำศาสนาอิสลามเข้ามาในหมู่เกาะอุษาคเนย์ด้วย

ดนตรีเดินทางขึ้นล่องไปตามพลังอำนาจชุมชน การค้า และกองกำลัง จดหมายเหตุราชวงศ์ถัง ได้บันทึกไว้ว่าในปี พ.ศ. ๑๓๔๕ ชาวพยู เป็นรัฐก่อนยุคอาณาจักรพุกาม ได้ส่งเครื่องบรรณาการไปยังราชสำนักจีน พร้อมด้วยคณะนาฏศิลป์และดนตรี ซึ่งแสดงบทเพลงสวดในพุทธศาสนา เครื่องดนตรีที่นำไปมากกว่า ๓๐ ชิ้น ประกอบด้วย กรับ ฉิ่ง สังข์ เสน่ง แคน ขลุ่ย พิณพม่า พิณเปี๊ยะ จะเข้ ฆ้อง กลอง เป็นต้น

การศึกษาดนตรีของจีนมีมานานก่อน ๒,๕๐๐ ปี ขงจื๊อ (Confucius) นักปราชญ์คนสำคัญของจีน ซึ่งเกิดปลายพุทธกาล (ก่อนพุทธศักราช ๗ ปี และสิ้นชีวิต พ.ศ. ๖๕) ได้สอนไว้ว่า นักปราชญ์จีนจะต้องเรียนศิลปะ ๖ วิชา (ลิ่วอี่หรือลิ่วจิง) โดยเรียงลำดับตามความสำคัญ ได้แก่ วิชาพิธีกรรม วิชาดนตรี วิชายิงธนู วิชาขับรถออกศึก วิชาการประพันธ์ และวิชาดีดลูกคิด ที่สำคัญก็คือ ดนตรีเป็นวิชาที่เรียนคู่และติดอยู่กับพิธีกรรม

ขงจื๊อเป็นครูผู้เปิดโอกาสให้ชาวบ้านได้เรียนหนังสือ ในยุคที่การศึกษาสงวนไว้ให้คนชั้นสูงเท่านั้น ขงจื๊อได้รวบรวมตำราสำคัญไว้หลายเล่ม รวมทั้งตำราเพลง โดยคัดเลือกเพลงจำนวน ๓๐๕ บท จากตำราบทเพลงโบราณ (ชื่อจิง ซึ่งเป็นบทเพลงพื้นบ้าน เพลงกล่อมลูก และเพลงสวดในพิธี) เพื่อใช้สอนลูกศิษย์ให้เข้าใจความไพเราะของดนตรีและไว้ใช้ในการประกอบพิธีต่างๆ ขงจื๊อใช้พิธีกรรมซึ่งถือว่ามีบทบาทสำคัญในสังคมจีนโบราณ โดยเฉพาะงานศพ เป็นการเซ่นไหว้เทพยดาฟ้าดินและบรรพบุรุษ ขงจื๊อกล่าวไว้ว่า

"หากจะสอนใครสักคนหนึ่ง ให้เริ่มต้นด้วยบทกวี ให้ความสำคัญกับพิธีกรรม แล้วจบด้วยเสียงดนตรี"

ปรัชญาคำสอนของขงจื๊อ (ลัทธิหรู) กลายเป็นรากฐานวัฒนธรรมของจีนในยุคต่อๆ มา ผู้เขียนได้มีโอกาสเยี่ยมชมโรงเรียนโบราณ ซึ่งเคยเป็นห้องเรียนตามปรัชญาของขงจื๊อ มีอายุกว่า ๑,๐๐๐ ปี ซึ่งสร้างสมัยราชวงศ์ซ่ง พ.ศ. ๑๕๑๙ ปัจจุบันเป็นสถาบันเย่ว์ลู่ ในมหาวิทยาลัยหูหนาน เมืองฉางชา มณฑลหูหนาน ยังเก็บรักษาคำสอนที่สลักไว้บนแผ่นหินขนาดใหญ่ ในห้องดนตรีจัดนิทรรศการเป็นการแสดง มีนักดนตรีเล่นอยู่ ๔ คน คือ กู่เจิง ขลุ่ย กังสดาลที่ทำด้วยสำริด และระฆังหนาม ระฆังที่เป็นหนามเพราะให้ความศักดิ์สิทธิ์และมีเสียงดังกังวานกว่าระฆังที่ไม่มีหนาม หนามของระฆังทำให้ดูวิจิตรตระการตากว่า

เครื่องดนตรีเหล่านี้ ได้สืบทอดมาหลายพันปีแล้ว กู่เจิงเป็นเครื่องดีด ขลุ่ยเป็นเครื่องเป่า ทำด้วยไม้ไผ่หรือไม้เนื้อแข็ง กังสดาลและระฆังหนาม เป็นเครื่องดนตรีที่ทำด้วยโลหะ ชนิดที่แขวนเป็นระฆังราวเรียกว่าเปี๊ยนจุ๊ง เป็นตระกูลเครื่องดนตรีโบราณทำด้วยโลหะสำริด ชาวจีนมีความสามารถในการหลอมสำริดและใช้โลหะอื่นๆ มาทำเครื่องดนตรี เช่น ระฆัง กลอง ตั้งแต่ยุคราชวงศ์ชางต่อราชวงศ์โจว (มากกว่า ๓,๐๐๐ ปี) เปี๊ยนจุ๊งในนิทรรศการ มีกังสดาล ๒๑ ชิ้น และมีระฆังหนาม ๓๓ ใบ แขวนเป็นราวจากใหญ่ไปเล็ก ทุกใบ

การแสดงดนตรีในห้องจัดนิทรรศการ ที่สถาบันเย่ว์ลู่ ในมหาวิทยาลัยหูหนาน เมืองฉางชา มณฑลหูหนาน แสดงด้วยเครื่องดนตรี ๔ ชิ้น คือ กู่เจิง ขลุ่ย กังสดาล และระฆังหนาม

ทุกชิ้นตั้งเสียงตรงกับขลุ่ยและตามเสียงของกู่เจิง ความสามารถตั้งเสียงเครื่องดนตรีเท่ากันทั้งหมด มีอยู่หลายๆ เสียงทุกๆ เสียงมีความกังวานก้องไกล แสดงว่าจีนได้พัฒนาเรื่องจิตวิญญาณมานานก่อนใคร เพราะเมื่อเสียงดนตรีตั้งเสียงตรงกัน ก็จะมีเสียงที่ดังกังวานและมีอำนาจในการทำพิธีกรรม

"ฆ้องดีไม่ต้องตีก็ดัง ฆ้องไม่ดีตีให้ตายก็ไม่ดัง" เป็นคติของชาวบ้าน เพราะเมื่อโลหะที่ใช้ทำฆ้อง (รวมทั้งระฆัง) ผสมผสานเข้ากันดี เป็นโลหะผสมใหม่เป็นเนื้อเดียวกัน เสียงฆ้องก็จะดังกังวาน เมื่อตีลูกหนึ่ง ความสั่นสะเทือนของโลหะ ก็จะกังวานไปยังฆ้องลูกอื่นๆ บางครั้งชาวบ้านที่ไม่มีความรู้ก็เข้าใจว่า "ผีหลอก"

ในพื้นที่ชมพูทวีป ความเป็นดนตรีมีมาพร้อมกับการเกิดของศาสนาพราหมณ์-ฮินดู (ประมาณ ๓,๕๐๐ ปี) ด้วยความเชื่อว่า ดนตรีเป็นทางเข้าถึงเศียรของพระผู้เป็นเจ้าหรือสู่โมกษะ คือ การรวมเป็นหนึ่งเดียวกับพรหมาหรือการบรรลุธรรม เพราะคนในวรรณะพราหมณ์ถือกำเนิดมาจากเศียรของพระพรหม

ศาสนาฮินดูแบ่งคนเป็น ๔ วรรณะ มีเทพเจ้าซึ่งเป็นตัวแทนของธรรมชาติอยู่ในทุกสิ่งทุกอย่าง มีอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์ แปลงกายเหมือนยอดมนุษย์ ประดิษฐ์เพิ่มเติมตามยุคเพื่อสนองตอบความศรัทธา สร้างความเชื่อ เทพเจ้าถือเครื่องดนตรีประจำตัว เช่น พระศิวะไกวบัณเฑาะว์ ร่ายรำ (ศิวนาฏราช) พระกฤษณะเป่าขลุ่ย พระสรัสวดีถือพิณวีณา สัญลักษณ์แห่งกฎและจังหวะ (ดนตรี) ซึ่งเป็นเสียงของจักรวาล

หัวใจของศาสนาพราหมณ์ คือ การสวดมนต์วิงวอนต่อเทพเจ้า มีคนวรรณะพราหมณ์ทำพิธีกรรมบูชา ในฤคเวทซึ่งถือเป็นคัมภีร์เก่าแก่และสำคัญที่สุดในยุคพระเวท ประกอบด้วยเพลงสวดเป็นพันบทและบทโคลงกลอนเป็นหมื่นบท มีการนำบทสวดฤคเวทมาแต่งเป็นทำนองเสนาะเข้ากับเสียงดนตรี รวมเป็นคัมภีร์ชื่อสามเวท ในการร่ายสามเวท จะให้ความสำคัญกับดนตรี ซึ่งจะมีตัวโน้ตกำกับเสียงอยู่ในบทสวด ต่อมาได้พัฒนาจนเป็นเพลงสวดที่มีอานุภาพสูงทางจิตใจ

มีการทำตำราย่อย (อุปเวท) ที่เรียกว่าคันธรรพเวท บันทึกเพลงสวด วิธีการร้อง ทำนองที่ใช้สำหรับพิธีบูชา เล่นประโคมด้วยเครื่องดนตรี ซึ่งมีเครื่องดนตรีที่ใช้อาทิ กลอง ขลุ่ย พิณวีณา คัมภีร์สามเวทมีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมดนตรีคลาสสิกของอินเดีย ซึ่งเป็นรากฐานของตำรานาฏยศาสตร์ วางหลักเกณฑ์การแสดงนาฏกรรมและดนตรีมาหลายพันปีแล้ว

แต่โบราณมาแล้ว ระบบเสียงดนตรีของอินเดียแบ่งเป็นระบบครึ่งเสียงถึง ๒๒ เสียง เวลาที่ได้ฟังเสียงกลองตับบล้าของอินเดียแล้ว ก็จะบอกได้ว่า ดนตรีได้พัฒนาไปไกลมาก เสียงที่ตีตื้นลึก ดังเบา แม้แต่เสียงที่เกิดจากการกระดิกนิ้วแต่ละนิ้ว ก็บอกถึงความแตกต่างของเสียง แต่ละเสียงออกมาจากจิตใจที่เต็มไปด้วยอารมณ์และความรู้สึก บอกถึงความละเอียดของเสียงที่ออกมาจากจิตใจที่ละเอียดอ่อนด้วย "เพราะเสียงดนตรีออกมาละเอียดอย่างไร จิตใจก็จะละเอียดเช่นนั้น"

แม้ดนตรีชาวบ้านที่เป็นพิณสายเดียว มีพื้นฐานของเสียงจากเสียงเดียว โดยมีคติว่า "เสียงน้อยกิเลสน้อย" แปลว่า เสียงมากก็จะมีกิเลสมาก เสียงมากเป็นสิ่งที่ไม่เป็นที่ต้องการของจิตใจสมัยโบราณ เพราะบรรยากาศทั่วไปในสังคมก็มีแต่ความเงียบ ไม่จำเป็นที่จะต้องมีเสียงมากแต่อย่างใด การใช้พิณสายเดียว การตีฆ้อง การตีระฆังในวัด ก็เป็นเสียงเดียวที่เพียงพอกับความต้องการของชุมชนแล้ว

การปรับตัวผสม เป็นความอยู่รอดของดนตรี

เมื่อโลกมีเสียงมากขึ้น มีเสียงเครื่องยนต์ รถยนต์ เรือยนต์ มีเสียงที่ดังมาก ความเงียบได้จากหายไปแล้ว ความจำเป็นที่จะต้องใช้เครื่องขยายเสียงให้ดังๆ เพื่อแสดงถึงอำนาจของเสียงก็มีเพิ่มมากขึ้น เสียงได้ออกจากจิตใจมนุษย์ไปหมดสิ้น เป็นเสียงที่สร้างขึ้นจากเทคโนโลยี จากการผสมเสียง หมดความรู้สึกของจิตใจ

เมื่อครั้งเดือนมกราคม พ.ศ. ๒๕๖๐ ดร.โลจัน ริจาล (Dr. Lochan Rijal) จากภาควิชาดนตรี มหาวิทยาลัยกาฐมาณฑุ ประเทศเนปาล มาขอความช่วยเหลือ โดยนั่งสีซอซารังกี (Sarangi) ให้ผู้เขียนฟังที่ร้านอาหาร (Music Square) วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล เป็นเสียงซอที่ขอร้อง อ้อนวอน โอดเอื้อนเหมือนเสียงคน ดร.โลจัน เป็นนักดนตรีผู้เชี่ยวชาญมานุษยดนตรีวิทยา ใช้ซอซารังกีซึ่งเป็นเครื่องดนตรีโบราณที่เคยเป็นที่นิยมในเนปาลและอินเดียตอนเหนือ เชื่อว่าได้พัฒนามาจากเครื่องสายตระกูลพิณวีณา ดนตรีกาซัลในมาเลเซีย ซึ่งนิยมเล่นในงานแต่งงาน ดั้งเดิมก็ใช้ซารังกีผสมวง ต่อมาเปลี่ยนใช้กีตาร์แทน รวมทั้งเปลี่ยนซิตาร์เป็นอู๊ด (กัมบุส) ด้วย

ดนตรีซึ่งฝังรากอยู่ในวัฒนธรรมฮินดูส่งอิทธิพลไปถึงพุทธศาสนา ซึ่งเกิดขึ้นในสังคมเดียวกัน บางครั้งก็เป็นคู่แข่งกัน พุทธศิลป์ตามวัดและโบราณสถานที่หลงเหลืออยู่ในอินเดีย เช่น เมืองอมราวตี เมืองนาคารชุนโกณฑะ หมู่ถ้ำอชันตา-เอลโลรา เมืองออรังคาบาด มีภาพของนักดนตรีและนาฏลีลาแกะสลักนูนต่ำและภาพผนังเขียนสี ประดับพุทธประวัติหรือเรื่องชาดก ทำให้ได้เห็นหลักฐานวงดนตรี (ขนาด ๓-๗ คน) โดยมากจะเป็นผู้หญิง เครื่องดนตรีที่ใช้มี กลอง วีณา พิณ ขลุ่ย ฆ้อง สังข์ กระดิ่ง เป็นต้น

โดยถือคติเดียวกัน มีให้เห็นที่ปราสาทนครวัด นครธม ในกัมพูชา ซึ่งสร้างศาสนสถานฮินดูและพุทธ ตามยุคสมัยกษัตริย์ผู้สร้าง ทำให้มีหลักฐานเครื่องดนตรีในสมัยโบราณ เช่น พิณเขมร กระจับปี่ พิณสายเดียว ฆ้อง กลอง เป็นต้น ต่อมาพิณเขมรที่เพิ่งรื้อฟื้นขึ้นมาใหม่ ก็อิงจากหลักฐานโบราณเหล่านี้ ในปัจจุบันนี้ที่หน้าพระราชวังกรุงพนมเปญ ก็ยังมีวงพิณพาทย์มาเล่นถวาย (แก้บน) ที่ศาล

พระโลเกศวรทุกวันพระด้วย

หน้าศาลเจ้าพ่อหลักเมืองที่ท้องสนามหลวง กรุงเทพมหานคร ศาลพระพรหมเอราวัณสี่แยกราชประสงค์ ในกรุงเทพมหานคร ก็มีวงดนตรี ละครแก้บนแสดงเพื่อให้คนที่มีความทุกข์ซึ่งมาบนบานขอความเมตตาต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ การแก้บนในวาระต่างๆ ก็ยังเชื่อถือและปฏิบัติกันมาอย่างต่อเนื่องจนทุกวันนี้ ส่วนดนตรีและเพลง ท่าทางในการร่ายรำ จำนวนนางรำก็ต้องเปลี่ยนไปตามสมัยและความเชื่อว่าสวยงาม เหมาะสมกับพิธี และว่าได้บุญที่สุดแล้ว

รอบชายฝั่งแผ่นดินและในหมู่เกาะในพื้นที่อุษาคเนย์ ซึ่งเป็นเส้นทางเดินเรือสำเภาที่คึกคักแห่งหนึ่งในอดีต เนื่องจากโลกตะวันตกต้องการค้าขายกับจีน ก็จะแวะพักจอดเปลี่ยนถ่ายสินค้ารอบคาบสมุทรมลายู หรือที่เรียกว่ามาลัยประเทศ (จากสุราษฎร์ธานีลงไปสุดมาเลเซีย สิงคโปร์ เกาะบอร์เนียว อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์) อาณาจักรศรีวิชัย ซึ่งมีอิทธิพลครอบคลุมน่านน้ำแถบนี้ไม่ต่ำกว่า ๕๐๐ ปี (พุทธศตวรรษที่ ๑๒-๑๘) พ่อค้าและกะลาสีเรือชาวอินเดีย เปอร์เซีย (อิหร่าน) อาหรับใต้ (เยเมน) เข้ามาค้าขายพร้อมประกาศศาสนาอิสลาม ประชาชนในประเทศรอบคาบสมุทรมลายูที่เคยนับถือพุทธหรือฮินดูหันไปนับถือศาสนาอิสลามจำนวนมาก เนื่องจากการค้าคืออำนาจ เมื่อผู้มีสินค้ามีอำนาจ การหยิบยื่นศาสนาและความเชื่อให้ ก็เป็นหุ้นส่วนของอำนาจ เพื่อจะเข้าไปปกครอง แล้วใช้ศาสนา ความเชื่อและพิธีกรรม ซึ่งเป็นวิถีชีวิต เข้าไปครอบงำผู้ถูกปกครองไปด้วยในเวลาเดียวกัน

เครื่องดนตรีและวัฒนธรรมดนตรีเดินทางตามเข้ามาควบคู่กันด้วย เพราะดนตรีเป็นหุ้นส่วนของชีวิตและหุ้นส่วนของพิธีกรรม เช่น ซอระบับ (ซอสามสาย) กลองรำมะนา (เรบานา) ปี่สรไน (ปี่ไฉน) จากวัฒนธรรมเปอร์เซีย พิณอู๊ด (Lute) จากวัฒนธรรมฮัดรุเมาต์ (Hadhramaut) ของอาหรับใต้ ซึ่งเครื่องดนตรีเหล่านี้ยังมีใช้อยู่ในชุมชนวัฒนธรรมดนตรีของมาเลเซีย อาทิ อู๊ด (Lute) คนมาเลเซียเรียกว่ากัมบุส ใช้เล่นกันอย่างแพร่หลาย กลองกมปัง (Kompang) คล้ายรำมะนา แต่บางและเล็กกว่า ก็รับอิทธิพลมาจากอาหรับ

การตีกลองกมปัง โห่ร้องเป็นภาษาอาหรับและมาเลย์ ใช้นำขบวนแห่เจ้าบ่าวเข้าสู่พิธีแต่งงานอิสลาม ซอระบับใช้เป็นเครื่องดนตรีเอกนำทำนอง ใช้ในการแสดงมะโย่ง เป็นต้น มาเลเซียได้สร้างวงออร์เคสตร้าโอทีเอ็ม (Orchestra Traditional Malaysia, OTM) ขนาดประมาณ ๕๐ คน ประกอบด้วยเครื่องดนตรีพื้นเมืองจากหลากวัฒนธรรม รวมทั้งเครื่องดนตรีจากยุโรปด้วย

เมื่อวิทยาการเดินเรือได้ก้าวไปไกลมากขึ้น ชาวยุโรปก็เข้ามาเปิดบริษัทการค้าพร้อมประกาศศาสนาคริสต์ มีเมืองมะละกากลายเป็นศูนย์กลาง โปรตุเกสเข้ามาเป็นชาติแรก นำไวโอลินและกีตาร์ติดตัวมาด้วย ต่อมาชาวฮอลันดา (ดัตช์) สเปน อังกฤษ ฝรั่งเศสก็เข้ามา เครื่องดนตรีที่ตามมาพร้อมๆ กับฝรั่งตะวันตก อาทิ เปียโน แตรฝรั่ง หมายถึงแตรวิลันดา (Natural Trumpet) ใช้เป่าเพลงในพิธีแห่งศพ (ชาวสยามเรียกว่าวิลันดาโอด) ออร์แกน หีบเพลงชัก และเครื่องดนตรีอีกหลายชนิดก็ได้นำเข้ามาด้วย

นอกจากนี้ ชาวตะวันตกได้นำเทคโนโลยีที่เป็นเครื่องมือใช้ในชีวิตประจำวัน อาทิ เลื่อยฉลุ (เลื่อยเล็กๆ) ซึ่งชาวบ้านเรียกว่า “เลื่อยลัดดา” คือเครื่องมือที่ตกทอดมาจากชาวฮอลันดา

ฝรั่งตะวันตกนิยมขับร้องเพลงประสานเสียงเพื่อสรรเสริญพระเจ้า ใช้เพลงสวดขับร้องในโบสถ์เป็นพื้นฐานการศึกษาดนตรีในโรงเรียนยุคต้นของการศึกษาในสยาม ซึ่งโรงเรียนส่วนใหญ่ที่ก่อตั้งขึ้นโดยบาทหลวงหรือหมอสอนศาสนา เริ่มมีการตั้งแตรวงฝึกหัดทหาร หลักฐานที่เป็นเพลงไทยโบราณ เรียกกันว่าเพลง “ยี่เฮ็ม” ซึ่งร้องสืบทอดกันมาโดยที่ฟังไม่ได้ศัพท์ว่าภาษาจริงๆ แล้วมีความหมายว่าอย่างไร

“ยี่เฮ็มดิสพร่าย ชำชำ ดิสสกรำ...” น่าจะมาจากเพลงสวดชาวคริสต์ที่เรียกว่า Hymn (ฮิม) ชื่อเพลง The Heavenly Bridegroom Soon Will Come

ในพม่า คนพม่าเอาเปียโนไปเล่นแบบสามนิ้ว เล่นตามเสียงที่ได้ยิน ดีดนิ้วให้ได้เสียงที่ต้องการ โดยที่ไม่สนใจว่าวิธีการเล่นเปียโนแบบตะวันตกเป็นอย่างไร ที่เรียกว่า สันดยา ชาวเวียดนามเอากีตาร์ไปเซาะร่องระหว่างหย่อง (Fret) ให้เว้าลึก ใช้กับวงชาวบ้าน (ดนตรีต่ายตื๊อ) ศิลปินแห่งชาติไทย ขาเดร์ แวเด็ง (พ.ศ. ๒๔๗๔-๒๔๕๖) เป็นมุสลิมจากปัตตานี สีไวโอลินในวงรองเง็ง ซึ่งเป็นดนตรีบรรเลงประกอบการเต้นรำ เล่นทำนองเพลงดั้งเดิมของรองเง็ง (ซึ่งหมายถึง บ้าๆ บอๆ) เพลงจำนวนหนึ่งเป็นเพลงฝรั่งโบราณ ทั้งในแง่ของทำนองและจังหวะ

วงเด็นดงอัสลี หมายถึง วงดนตรีที่ยึดหลักแบบโบราณ ที่ขาเดร์ แวเด็ง เป็นหัวหน้าวง ได้เล่นให้บันทึกเป็นแผ่นเสียงเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๕ การผสมเครื่องดนตรีในวง ประกอบด้วย ไวโอลิน แมนโดลิน รำมะนา (เล็ก-ใหญ่) ลูกซัด (มาราคัส) ฆ้อง บางครั้งวงรองเง็งก็เพิ่มหีบเพลงชัก (แอคคอเดียน) เข้าไปด้วย

การเข้ามาค้าขายของชาวยุโรปต่อมากลายเป็นการตีเมือง การล่าเมืองขึ้นเพื่อค้นหาสมบัติและทรัพยากรโดยที่ขีดเส้นแบ่งเขตในอุษาคเนย์ ดินแดนต่างๆ ยกเว้นสยาม ตกเป็นอาณานิคมของชาวยุโรปเป็นเวลาเกินร้อยปี และทยอยได้รับเอกราชหลังสงครามโลกครั้งที่สอง จากนั้นการต่อสู้ทางอุดมการณ์ การต่อสู้ทางการเมืองระหว่างทุนนิยมกับคอมมิวนิสต์ การต่อสู้ระหว่างคนจนกับคนรวย การต่อสู้ระหว่างชนชั้นผู้ปกครองกับผู้ถูกปกครอง ทำให้เกิดสงครามขึ้นในพื้นที่อินโดจีนอีกหลายสิบปี สหรัฐอเมริกาเข้ามามีบทบาทในภูมิภาค รวมทั้งการแพร่สะพัดของวัฒนธรรมอเมริกัน มีวงดนตรีร็อก วงคอมโบ วงชาโดว์ ผุดขึ้นมากมายในทุกประเทศของอาเซียน แนวเพลงอเมริกัน

กลองเพลอีสาน ตั้งอยู่ที่หน้าหอแสดงดนตรี วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล ทำโดยอาจารย์คำพอง ทองเหลือง ช่างทำกลองจากบ้านคอนสาย ตำบลทรายมูล อำเภอพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี

ร็อก ฟังก์ โซล แจ๊ส กลายเป็นที่นิยม ทุกวันนี้วัฒนธรรมดนตรีอเมริกันก็ยังนำหน้าดนตรีทุกประเภทในภูมิภาคนี้

บทบาทของดนตรีในพิธีกรรมขยายไปสู่การเฉลิมฉลองในเทศกาลบุญประเพณี ใช้ในชีวิตประจำวัน ใช้ในงานรื่นเริงมงคลและอวมงคล เกิดดนตรีชนิดใหม่ เล่นดนตรีเพื่อการฟัง จนกลายเป็นธุรกิจดนตรี และอุตสาหกรรมดนตรี ภายหลังสงครามเวียดนาม

เมื่อเวียดนาม ลาว และกัมพูชาเปลี่ยนไปปกครองแบบสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ ระบอบกษัตริย์ถูกล้มล้าง ดนตรีสายราชสำนักซึ่งเคยเป็นเสาหลักของดนตรี นักดนตรีที่มีอาชีพ มีผู้อุปถัมภ์ค้ำชู ดนตรีที่เคยได้พัฒนาไปอย่างต่อเนื่องก็หมดพลังลง นักดนตรีขาดโอกาส หมดอาชีพ ไม่มีคนเลี้ยงดู นักดนตรีทำมาหากินไม่ได้ ตกงาน ดนตรีของชาวบ้านก็เงียบเสียงลง เพราะพิธีกรรมถูกสั่งห้าม

พม่าหลังได้เอกราชก็อยู่ภายใต้รัฐบาลทหารอีก ๕๐ ปี ดนตรีไม่ได้รับการเหลียวแลมากนัก มาเลเซียและไทยมุ่งพัฒนาด้านเศรษฐกิจ ปล่อยให้ดนตรีวิ่งตามกระแสโลกเอง เพราะดนตรีไม่ได้อยู่ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ดนตรีเป็นอาชีพของทาสและไพร่ที่คอยบำรุงบำเรอเจ้านาย ดังนั้น สภาพโดยรวม ดนตรีดั้งเดิมในอุษาคเนย์จึงถูกละเลย ไม่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐ ไม่ได้รับความสนใจจากประชาชน ยิ่งกับคนรุ่นใหม่แล้ว ดนตรีถูกมองว่าเป็นเรื่องที่ล้าสมัย เชย และไม่มีการพัฒนา

ผ่านมาถึงยุคโลกาภิวัตน์ (พ.ศ. ๒๕๓๐) ประเทศกลุ่มคอมมิวนิสต์ผ่อนปรนกฎเกณฑ์ อาเซียนเปิดประเทศ ดนตรีพื้นบ้านถูกใช้เป็นสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมอันเก่าแก่ ควรค่าแก่การอนุรักษ์ ถูกใช้เป็นศิลปะเป็นสินค้าเพื่อจะดึงดูดนักท่องเที่ยว มีการรื้อฟื้นดนตรีพื้นบ้านหรือพัฒนาให้เหมาะกับการแสดงในงานประจำชาติเพื่อให้ชาวต่างชาติได้ชื่นชม

เทคโนโลยีเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่เปลี่ยนวิถีของดนตรีพื้นบ้าน อาจจะพูดได้ว่าเทคโนโลยีได้เปลี่ยนดนตรีทั้งหมดด้วยซ้ำ เสียงดนตรีในอดีตที่มีเสียงที่จำกัด ซึ่งมีเสียงไม่กี่เสียง เมื่อนำดนตรีพื้นบ้านมาพัฒนาตามเทคโนโลยีแต่ละยุคสมัย จนมีความหลากหลายและซับซ้อน มีเสียงแปลกๆ ใหม่ๆ เกิดขึ้นมากมาย มีความรู้ความเข้าใจศาสตร์ของเสียงเพิ่มขึ้น มีการผลิตเครื่องมือสร้างเสียง ทั้งที่เป็นเครื่องดนตรีและอุปกรณ์เสียงอิเล็กทรอนิกส์แบบต่างๆ การใช้วิศวกรรมเสียงในการสร้างสรรค์งานเพลงและบันทึกเสียง นักดนตรียุคใหม่จึงสนุกกับการทดลองสร้างเสียงที่ถูกจริต (หู) ตามยุคสมัยของตน ความจริง หลักการทำดนตรียังคงเหมือนเดิม คือ มีแรงบันดาลใจจากสภาพแวดล้อมจากเสียงที่ได้ยิน และความคุ้นเคยในชีวิต

ตัวอย่างศิลปินฮิปฮอปชื่อดังในพม่า ตาโซ (Thxa Soe) สร้างผลงานด้วยการบันทึกดนตรีซายวายบรรเลงเต็มวง (วงปี่พาทย์พม่า) แล้วนำไปบิดปรับแต่งเสียงเสียใหม่ในห้องบันทึกเสียง ออกมาเป็นดนตรีที่มีจังหวะคึกคัก ทำให้วัยรุ่นนำไปเต้นโยกกันได้สนุกสนาน งานเพลงเป็นลักษณะคล้ายแนวเพลงอีดีเอ็ม (EDM - Electronic Dance Music) ที่วัยรุ่นนักเต้นชอบกัน ดิสโก้ยุคดิจิตอล แต่ยังมีสำเนียงของเปิงมางคอกเสียงฆ้อง เสียงปี่ จากวงซายวาย ผสมผสานไปกับเสียงอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเป็นที่ถูกใจทั้งวัยโจ๋และวัยเก๋า กลายเป็นดนตรียอดนิยม

โลกในยุคลัดนิ้วกดของเทคโนโลยีดิจิทัล และการสื่อสารไร้พรมแดนผ่านอินเทอร์เน็ต ได้เปลี่ยนชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คนลงอย่างสิ้นเชิง ไม่เว้นแม้แต่ในแวดวงดนตรี หมดยุคขายแผ่นเสียงและเปิดแผ่นเสียงทางสถานีวิทยุอีกต่อไป ผลงานเพลงใหม่ๆ เปิดตัวทางสื่อออนไลน์ส่วนใหญ่ออกมาเป็นมิวสิกวิดีโอทีละเพลง (Single) โดยปะแปะไว้บนยูทูป (YouTube) หรือเฟซบุ๊ก (Facebook) ถ้าเพลงถูกใจก็สามารถซื้อผ่านระบบออนไลน์ เลือกซื้อได้เฉพาะเพลง โดยไม่ต้องซื้อยกทั้งชุดอีกต่อไป ซึ่งอำนาจการตัดสินใจอยู่ในมือคนฟังมากขึ้น ธุรกิจขายดนตรีต้องปรับเปลี่ยนกลยุทธ์อย่างรวดเร็ว ในขณะเดียวกันเหล่าศิลปินสามารถเข้าหาผู้ฟังได้โดยตรง ติดต่อผ่านสื่อออนไลน์ สร้างฐานแฟนเพลง นำเสนอผลงาน แจ้งข่าวคอนเสิร์ต โดยไม่ต้องอาศัยคนกลางอีกต่อไป ไม่จำเป็นต้องพึ่งระบบค่ายเพลง ไม่ต้องมีผู้จัดการ ไม่ต้องมีนายหน้า นักดนตรีพื้นบ้านซึ่งเป็นคนกลุ่มน้อยในวงจร มีโอกาสเป็นที่รู้จักหรือมีคนฟังได้ยินผลงานมากขึ้น ถ้าหากรู้จักใช้เทคโนโลยีสื่อสารให้เป็นประโยชน์

โลกออนไลน์ช่วยให้คนรุ่นใหม่ "รู้เขารู้เรา" ในทางดนตรีหลากหลายขึ้น อยากฟังเพลงจากวัฒนธรรมอื่นที่ไม่อยู่ในอิทธิพลตลาด ก็ค้นหาได้จากคอมพิวเตอร์ โดยอาศัยโปรเฟสเซอร์ ดร.กูเกิ้ล (Professor Dr. Google) ซึ่งนักดนตรีสามารถติดต่อแลกเปลี่ยนเทคโนโลยีข้ามโลกได้ การสร้างสรรค์งานดนตรีร่วมกับเพื่อนต่างชาติได้ง่ายและรวดเร็วขึ้น ราวกับว่าทำงานอยู่ในห้องเดียวกัน การได้เห็นได้ฟังความเป็นอื่นมากเข้า รวมทั้งร่ำเรียนรับอิทธิพลดนตรีตะวันตก เชื่อว่าน่าจะมีส่วนผลักดันให้นักดนตรีอุษาคเนย์หันมาค้นหา "เสียงที่เป็นฉัน" เพื่ออวดและเพื่อแข่งขัน เพื่อสร้างความแตกต่าง เพราะความแตกต่าง ความหลากหลาย ได้กลายเป็นสินค้าที่สำคัญ

การวิจัยนี้จะทำให้ได้เห็นความเคลื่อนไหวดังกล่าวผ่านบทเพลงที่มีความร่วมสมัย และมีสีสันเสียงที่เป็นรากเหง้าของวัฒนธรรมร่วม วัฒนธรรมเฉพาะที่แตกต่างอย่างชัดเจน อย่างน่าสนใจยิ่ง

นักดนตรีที่ได้สร้างเสียงใหม่ให้กับดนตรีในภูมิภาคอาเซียน จะมีที่ยืนบนเวทีหรือไม่ เวทีไหน จะยืนอย่างไร มีความมั่นคงแค่ไหน ขึ้นอยู่กับว่าสร้างฐานคนฟังได้ยั่งยืนขนาดไหน จะได้รับการสนับสนุนจากรัฐหรือจากมิตรรักแฟนเพลงจากประชาชนได้อย่างไร สิ่งเหล่านี้เป็นคำถามที่ท้าทาย จะรักษาความต่อเนื่องของดนตรีอุษาคเนย์ไว้ได้อย่างไร ก็ต้องติดตามกันต่อไป

มีคนอยู่ที่ไหนก็มีดนตรีอยู่ที่นั่น ดนตรีเป็นอย่างไร ก็เพราะมีคนเป็นอย่างนั้น ดังนั้นความแตกต่างและความหลากหลายเป็นจุดเด่นของดนตรีของแต่ละท้องถิ่น วันนี้โลกเล็กลง การสื่อสารกันง่ายขึ้น การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ก็เร็วขึ้น การผสมผสานเกิดอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง ต่อไปนี้ความมีสมบัติที่เป็นของตัว (ดนตรีท้องถิ่น) ก็จะกลายเป็นสิ่งที่วิเศษ แล้วนำเอาดนตรีท้องถิ่นที่เป็นสิ่งที่วิเศษมาสร้างสรรค์ "นำอดีตมารับใช้ปัจจุบัน เพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่" เพราะจะเป็นสินค้าใหม่ในโลกอนาคต

อีกมิติหนึ่งที่เกิดขึ้นอย่างน่าสนใจยิ่ง การผสมผสานของคน การแต่งงานข้ามสายพันธุ์ เป็นการผสมเผ่าพันธุ์ใหม่ ทำให้มิติทางวัฒนธรรมเปลี่ยนไปด้วย สังคมสมัยใหม่ไม่สามารถที่จะแยกเป็นเผ่าพันธุ์ดั้งเดิมได้อีกต่อไป การผสมอาหาร (Fusion Food) การผสมดนตรี (Fusion Music) ซึ่งไม่ต่างไปจากการผสมผสานเผ่าพันธุ์ ทำให้มองเห็นว่า อนาคตอันสั้นความโดดเดี่ยวของวัฒนธรรมจะเปลี่ยนไปด้วย

เสียงใหม่ของดนตรีพื้นบ้านอาเซียนตั้งอยู่บนรากเหง้าของดนตรีอุษาคเนย์ เพราะดนตรีอุษาคเนย์ได้ฝังลึกอยู่ในจิตใจของคนในสังคมมาก่อน แต่เมื่อดนตรีอุษาคเนย์ปรับตัวไม่ได้หรือไม่ได้ปรับตัว ดนตรีอุษาคเนย์ก็อยู่ไม่ได้ ครั้นการเดินตามหลังวัฒนธรรมดนตรีอื่นจนกลายเป็น "ผู้ตาม" อยู่ตลอดเวลา ก็เกิดฉุกคิดว่า แล้วรากเหง้าของตัวเองเป็นอย่างไร ดนตรีอุษาคเนย์ก็คือคำตอบ แต่จะอยู่อย่างอุษาคเนย์ไม่ได้

เสียงใหม่จึงเกิดขึ้นจากการกลับไปสู่รากเหง้า และนำอดีตของเสียงมาสร้างสรรค์ได้เกิดเป็นสิ่งใหม่ ดังนั้น มิวสิกมิวเซียมอุษาคเนย์จึงเป็นที่อยู่ทั้งของเสียงเก่า เสียงใหม่ และเสียงผสม เพื่อให้ผู้ฟังได้เลือกตามความพอใจ เพราะความไพเราะของดนตรีนั้น ดนตรีขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการใช้ ต้องการดนตรีอย่างใด ดนตรีอย่างนั้นก็ไพเราะ

คุณหญิงปัทมา ลีสวัสดิ์ตระกูล

คุณหญิงนักธุรกิจ ผู้หลงรักดนตรีและกีฬา

เรื่อง:
สุกรี เจริญสุข (Sugree Charoensook)
ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาความเป็นเลิศทางดนตรี
วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

คุณหญิงปัทมา ลีสวัสดิ์ตระกูล คือผู้ที่เรียกได้ว่าเป็นสตรีผู้เสียสละอุทิศตนรับใช้สังคม ด้วยนอกจากเป็นนักธุรกิจสตรีที่ประสบความสำเร็จด้านการบริหารกลุ่มอุตสาหกรรมเหล็ก ธุรกิจโรงแรม อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างแล้ว คุณหญิงปัทมายังมุ่งบำเพ็ญคุณประโยชน์ต่อประเทศชาติผ่านทางหลายองค์กร อาทิ นายกสมาคมกีฬาแบดมินตันแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ ประธานชมรมผู้รู้คุณแผ่นดิน ประธานคณะกรรมการกองทุนส่งเสริมงานวัฒนธรรม กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการบริหารสถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย

ขณะเดียวกันในอีกมุมหนึ่ง คุณหญิงปัทมายังถือได้ว่าเป็นนักธุรกิจสตรีระดับชาติผู้มีใจรักในกีฬาแบดมินตัน ชอบเล่นกีฬาหลายชนิด เป็นนักว่ายน้ำ และให้การสนับสนุนวงการแบดมินตันอย่างต่อเนื่อง ปัจจุบันดำรงตำแหน่งคณะกรรมการโอลิมปิกสากล (IOC) กรรมการบริหารสหพันธ์แบดมินตันโลก นายกสมาคมกีฬาแบดมินตันแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ และกรรมการบริหารคณะกรรมการโอลิมปิคแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ โดยเฉพาะได้รับการกล่าวขานว่าเป็นนายกสมาคมผู้ใช้ธรรมาภิบาลและความสามัคคีนำความสำเร็จมาสู่วงการแบดมินตันไทย สามารถร้อยใจนักกีฬารวมถึงผู้ฝึกสอน สร้างความสมัครสมานสามัคคีให้เกิดขึ้นกับนักกีฬาแบดมินตันจากทุกสโมสรทั่วประเทศ สามารถทำผลงานสร้างชื่อเสียงมากมายให้กับประเทศชาติจากหลายรายการแข่งขันระดับนานาชาติ จนได้รับรางวัล "บุคคลผู้ทรงคุณค่าในวงการกีฬา" จากงานประกาศเกียรติคุณนักกีฬายอดเยี่ยมประจำปี ๒๕๕๘ จัดโดยสมาคมผู้สื่อข่าวกีฬาแห่งประเทศไทย และรางวัล "บุคลากรผู้ทรงคุณค่าในวงการกีฬา" จากงาน "วันนักกีฬายอดเยี่ยม ประจำปี ๒๕๕๙" จัดโดยสมาคมผู้สื่อข่าวกีฬาแห่งประเทศไทย

นอกจากนี้ คุณหญิงปัทมามีความผูกพันกับดนตรีและเสียงเพลงตั้งแต่เยาว์

วัย ปัจจุบันชอบเล่นดนตรี ร้องเพลง ฟังเพลงเพื่อผ่อนคลายจากการปฏิบัติภารกิจ มีคุณูปการต่อวงการดนตรี อาทิ เป็นประธานวงดุริยางค์ฟิลฮาร์โมนิกแห่งประเทศไทย (Thailand Philharmonic Orchestra; TPO) ประธานที่ปรึกษามูลนิธิมหาอุปรากรกรุงเทพ และนายกกิตติมศักดิ์และผู้ก่อตั้งสมาคมขับร้องประสานเสียงแห่งประเทศไทย การสนับสนุนของคุณหญิงปัทมา สนับสนุนผ่านทางวงดุริยางค์ฟิลฮาร์โมนิกแห่งประเทศไทย ทำให้วงการดนตรีคลาสสิกในประเทศไทยมีที่ยืน สร้างโอกาสในการเติบโตและผลิตผลงานออกสู่สาธารณะ ทำให้ดนตรีคลาสสิกของไทยอยู่ในแผนที่โลกด้วย

ความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับชีวิตในวัยเด็กของคุณหญิง

คุณพ่อคุณแม่พาปัทมาไปวัดคาทอลิกทุกวันอาทิตย์ตั้งแต่แบเบาะ จึงรู้จักดนตรีโดยผ่านการได้ยินบทเพลงในมิสซาตั้งแต่นั้นมา จากประถมถึงมัธยมเรียนเปียโนทุกวันตอนเที่ยงและหลังเลิกเรียนกับซิสเตอร์ที่โรงเรียนเซนต์ฟรังซีสซาเวียร์คอนแวนต์ ด้วยกิจกรรมของโรงเรียนและกิจกรรมนอกโรงเรียนของเครือโรงเรียนคาทอลิก อีกทั้งกิจกรรมของวัดคาทอลิก ทำให้มีดนตรีอยู่ในชีวิตประจำวันแทบทุกวัน และยังได้แบ่งปันการร้องเพลง เล่นดนตรี ให้กับชุมชนผู้ด้อยโอกาสในทุกโอกาส ปัทมาได้มีโอกาสตั้งวงนักร้องประสานเสียงร่วมกับเพื่อนๆ โดยสมัยนั้นปัทมาร้องอยู่ในเสียงโซปราโน และเป็นหัวหน้าวง จึงได้ทำประโยชน์อย่างต่อเนื่องให้กับสาธารณชนตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา ในขณะเดียวกัน ดนตรีเป็นกิจกรรมที่ชอบทำในยามว่าง สร้างความสุขความบันเทิงให้กับตัวเองจนถึงทุกวันนี้ค่ะ

ความรักความชอบในดนตรี

ปัทมาชอบดนตรีทุกแนว ทั้งเพลงคลาสสิก เพลงลูกทุ่ง เพลงลูกกรุง เพลงสากล จนถึงดนตรีไทย ด้วยความมีพื้นฐานของการเติบโตจากการไปร่วมพิธีมิสซาในวัด ทำให้ปัทมาได้คุ้นเคยกับบทเพลงสวดและบทเพลงคลาสสิก รวมถึงที่คุณพ่อคุณแม่เปิดให้ฟังก่อนนอน แต่ไม่เพียงแค่นั้น ในส่วนของบทเพลงไทยเดิม บทเพลงลูกกรุง บทเพลงลูกทุ่ง บทเพลงสากลจากต่างประเทศ ปัทมาก็ฟังอยู่เสมอค่ะ

ปัทมามีโอกาสได้พบปะพูดคุยร่วมกิจกรรมและพัฒนากิจกรรมดนตรีต่างๆ ทั่วประเทศไทยร่วมกับผู้ที่มีความสามารถในวงการดนตรีและศิลปวัฒนธรรมในหลายโอกาส ทำให้ปัทมาเข้าใจและเห็นถึงความตั้งใจจริงของผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหลายในประเทศไทย ที่อยากพัฒนาดนตรีในสาขาต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นในระดับนโยบาย ระดับของการปฏิบัติ ระดับของครูผู้ก่อให้เกิดความรู้ รวมไปถึงครูในระดับรากหญ้า ปัทมาคิดว่าสิ่งเหล่านี้ทำให้ความรักในดนตรีของปัทมาขยายมากยิ่งขึ้น ปัทมาจึงให้ความสำคัญในการอุปถัมภ์วงการดนตรีมาโดยตลอด ผ่านทางการเป็นประธานคณะกรรมการกองทุนส่งเสริมงานวัฒนธรรม กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม ประธานวงดุริยางค์ฟิลฮาร์โมนิกแห่งประเทศไทย ประธานที่ปรึกษามูลนิธิมหาอุปรากรกรุงเทพ นายกกิตติมศักดิ์และผู้ก่อตั้งสมาคมขับร้องประสานเสียงแห่งประเทศไทย และกรรมการกิตติมศักดิ์สมาคมครูดนตรี (ประเทศไทย)

“ใช้ดนตรีและกีฬาควบคู่กันไป สร้างความสามัคคี ส่งเสริมสังคมให้สงบสุข พัฒนาคุณภาพชีวิตทำให้ประเทศชาติของเราน่าอยู่ อยากสนับสนุนให้เยาวชนได้มีโอกาสที่ดีขึ้นในการที่จะพัฒนาในเรื่องทั้งสองด้านที่กล่าวมาเพื่อทดแทนพระคุณแผ่นดินถิ่นเกิด”

ชีวิตที่ต้องบริหารธุรกิจกับชีวิตที่ใช้ดนตรีในการพักผ่อนหย่อนใจ

ดนตรีอยู่ในชีวิตประจำวันทุกๆ วันของปัทมา ตั้งแต่ตื่นเช้าจนกระทั่งถึงเวลาเข้านอน ไม่ว่าจะเป็นการร้องเพลง การเล่นเครื่องดนตรี หรือการฟังเพลง ในฐานะของคนที่ต้องทำงานหนักดูแลบริหารธุรกิจหลากหลายประเภทและองค์กรสาธารณกุศลหลายแห่ง งานที่ทำต้องมีคุณภาพ ถูกต้องแม่นยำ และฉับไว ต้องมีประสิทธิภาพสูงและบรรลุประสิทธิผล ดนตรีจึงเปรียบเหมือนยาชูกำลังที่ช่วยบรรเทาความเหน็ดเหนื่อย ผ่อนคลาย ทำให้มีความสุข และมีพลังใจในการทำงานมากยิ่งขึ้น ดนตรีมีส่วนช่วยให้ปัทมาเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ นวัตกรรมใหม่ และมีมุมมองแปลกใหม่ต่อการทำงานค่ะ

ทำไมชอบกีฬา สนับสนุนกีฬา และชอบดนตรี สนับสนุนดนตรี

ทุกวันนี้ แบดมินตัน ว่ายน้ำ จักรยาน พายเรือ ยิงปืน วิ่ง โยคะ เป็นกีฬาที่ปัทมาเลือกสำหรับการออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ ในส่วนตัวของปัทมา ดนตรีและกีฬาเป็นส่วนประกอบที่ขาดกันไม่ได้ ทั้งสองสิ่งนี้เป็นสิ่งจำเป็นในชีวิตปัทมาค่ะ

ทั้งสองสิ่งมีหลายอย่างที่เหมือนกัน คือทั้งดนตรีและกีฬาหากจะเล่นให้ประสบความสำเร็จ ต้องมีความเพียร ความมุ่งมั่น อดทน ขยันหมั่นฝึกฝนและฝึกซ้อมอย่างสม่ำเสมอ ดนตรีและกีฬาช่วยทำให้มีสมาธิในการทำงาน มีจิตใจเบิกบาน สมองปลอดโปร่ง อารมณ์ดี สร้างเสริมวินัย ทั้งดนตรีและกีฬามีประเภทบุคคลและประเภททีม การเล่นเป็นทีมยังช่วยเสริมสร้างความรักความสามัคคี สร้างความสัมพันธ์ที่ดี อีกทั้งการได้ทำกิจกรรมร่วมกันกับผู้อื่นยังช่วยเพิ่มความสามารถในการสื่อสารระหว่างกันด้วย

ดนตรีและกีฬาเป็นสิ่งที่ปัทมารักฉันใด ปัทมาก็ให้การสนับสนุนทั้งดนตรีและกีฬาฉันนั้น

ที่สำคัญ ปัทมาได้มีส่วนร่วมสนองพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ผู้ทรงเป็น “อัครศิลปิน” และ “กษัตริย์นักกีฬา” ดังพระราชดำรัสเกี่ยวกับดนตรีและกีฬา “ดนตรีล้วนอยู่ในตัวคนทุกคน เป็นส่วนที่ยิ่งใหญ่ในชีวิตคนเรา สำหรับข้าพเจ้าดนตรีคือสิ่งประณีตงดงามและทุกคนควรนิยมในคุณค่าของดนตรีทุกประเภท” และ “จุดประสงค์ของการกีฬา ทราบกันดีอยู่แล้วว่าเป็นการฝึกให้บุคคลและคณะมีความเข้มแข็งสามัคคี เพื่อให้แต่ละคนมีความแข็งแรงทั้งในทางกาย ทางจิตใจ เป็นสิ่งหนึ่งที่จะทำให้นำเกียรติมาสู่ประเทศ ได้เกียรติทั้งในความสามารถ ความแข็งแรงน่าเกรงขามของประชากรในแต่ละประเทศ”

เมื่อไปเป็นกรรมการกีฬาระดับโลกแล้ว จะทิ้งวงการดนตรีไปหรือเปล่า

แน่นอนที่สุด ปัทมาไม่มีวันทิ้งดนตรีไปจากชีวิต การได้เข้าร่วมอยู่ในคณะกรรมการโอลิมปิกสากล หรือ ไอโอซี เมมเบอร์ แม้ปัทมาต้องมีภาระงานที่เพิ่มมากขึ้น ก็ไม่เป็นอุปสรรคกับปัทมาแต่อย่างใด ไม่ทำให้ความรักและความรับผิดชอบที่ปัทมามีกับวงการดนตรีจะต้องหายไป ปัทมายืนยันยังคงแน่วแน่ให้การสนับสนุนวงการดนตรีต่อไปค่ะ

จะใช้ดนตรีและกีฬาควบคู่กันไป สร้างความสามัคคี ส่งเสริมสังคมให้สงบสุข พัฒนาคุณภาพชีวิตทำให้ประเทศชาติของเราน่าอยู่ อยากสนับสนุนให้เยาวชนได้มีโอกาสที่ดีขึ้นในการที่จะพัฒนาในเรื่องทั้งสองด้านที่กล่าวมาเพื่อทดแทนพระคุณแผ่นดินถิ่นเกิดค่ะ ปัทมาจะอุทิศกาย ใจ สมอง ความรู้ ประสบการณ์ และเวลา ในการทำงานให้เดินหน้าอย่างมีประสิทธิภาพ

ให้สำเร็จตามแผนงานที่ได้กำหนดไว้ค่ะ ปัทมาให้ความสำคัญกับงานในทุกภาคส่วนที่เข้าไปรับผิดชอบอย่างเต็มที่เสมอ และจะทำให้ดีที่สุดทุกเรื่องค่ะ

ความรู้สึกที่ได้รับพระราชทานปริญญา "ดุริยางคศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์" จากวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ. ๒๕๕๗ ซึ่งเป็นเกียรติอย่างยิ่งสำหรับชาวดนตรีและสถาบันการศึกษา

ตลอดชีวิตที่ผ่านมา ปัทมาทำทุกอย่างด้วยความเสียสละ ความกล้า ความขยัน ความอดทน ไม่เคยท้อ ไม่เคยสิ้นหวัง ไม่ต้องการให้ใครมารับรู้ความดีของตัวเอง ดังนั้น การได้รับพระราชทานปริญญา "ดุริยางคศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ ในสาขาดนตรี" จึงถือเป็นพระมหากรุณาธิคุณอย่างหาที่สุดมิได้ เป็นสิริมงคลแก่ชีวิตปัทมา เป็นขวัญกำลังใจแก่ปัทมาในการอนุรักษ์ สืบสานงานด้านดนตรีและศิลปวัฒนธรรมให้คงอยู่ต่อไปค่ะ

ขอขอบพระคุณ สภามหาวิทยาลัยมหิดล และวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดลค่ะ

การให้การสนับสนุนและความผูกพันกับวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

แรงขับเคลื่อนที่ทำให้ปัทมาเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาวิทยาลัยแห่งนี้ คือการที่ปัทมาได้เห็นวิสัยทัศน์ ความมุ่งมั่น และความสามารถในการบริหารด้านดนตรีของรองศาสตราจารย์ ดร.สุกรี เจริญสุข ปัทมาเห็นความตั้งใจจริงของอาจารย์สุกรีและผู้บริหารของมหาวิทยาลัยมหิดล ที่พยายามพัฒนาวงการดนตรีของประเทศไทยในทุกมิติ อาจารย์สุกรีเริ่มจากศูนย์ สร้างจากไม่มีอะไรเลย จนกลายเป็นวิทยาลัยดนตรีที่มีความครบถ้วนสมบูรณ์แบบรอบด้าน ทั้งด้านการเรียนการสอน การสร้างนักดนตรีอาชีพสู่วงการดนตรีนานาชาติ สร้างกลุ่มผู้รักดนตรี ทำให้เกิดการตื่นตัวในวงการดนตรีเป็นประตูสู่การพัฒนาในภาพใหญ่ ส่งผลให้หน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนหันมาให้ความสนใจ ตระหนักถึงความสำคัญของศิลปะแขนงนี้ จนในที่สุด ฝีมือของนักดนตรีไทยเป็นที่ยอมรับในระดับสากล ดนตรีได้ย้อนกลับมาสร้างสังคมไทยให้น่าอยู่ สร้างความสุขให้กับคนในชาติ และสร้างชื่อเสียงให้ประเทศไทยให้เป็นที่ประจักษ์กับสายตาชาวโลกค่ะ

ปัทมาขอเชิญชวนให้พี่น้องชาวไทยหันมามองและตระหนักถึงการให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนดนตรี ซึ่งพวกเราสามารถมีส่วนร่วมผ่านทางหลากหลายรูปแบบ เช่น การฟังดนตรี การซื้อบัตรเข้าชมคอนเสิร์ตต่างๆ ของศิลปินชาวไทย ส่งเสริมสนับสนุนลูกหลานให้เล่นดนตรีทั้งเป็นกิจกรรมยามว่างหรืออาชีพ เป็นต้น

ดนตรีและกีฬา
เป็นสิ่งที่ปัทมารัก
ฉันใด
ปัทมาก็ให้การสนับสนุน
ทั้งดนตรีและกีฬา
ฉันนั้น

การเป็นกรรมการวงดุริยางค์ฟิลฮาร์โมนิกแห่งประเทศไทย (ทีพีโอ) ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๙ เป็นต้นมา และเป็นประธานกรรมการวงดุริยางค์ฟิลฮาร์โมนิกแห่งประเทศไทย (ทีพีโอ) ตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๕๔ กระทั่งปัจจุบัน (พ.ศ. ๒๕๖๐) ได้เห็นความเปลี่ยนแปลงของวงทีพีโออย่างไรบ้าง

ส่วนตัวนั้นเห็นการเจริญเติบโตของวงทีพีโอมาโดยตลอด ตั้งแต่ก่อตั้ง จนกระทั่งปัจจุบัน เรียกได้ว่าตั้งแต่มีการพูดถึงวงทีพีโอในประเทศไทย ในฐานะที่เป็นชื่อที่ใหม่มาก ไม่คุ้นหูชาวไทยและชาวต่างชาติแม้แต่น้อย แต่ด้วยความตั้งใจจริงของวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ กรรมการวง ผู้บริหารวง ตลอดจนนักดนตรี ทำให้วงทีพีโอพัฒนาขึ้นมาอย่างต่อเนื่องตามลำดับ จนกระทั่งสามารถเป็นวงออร์เคสตร้าอาชีพอย่างสมภาคภูมิ มีการแสดงอย่างต่อเนื่องมาตลอดระยะเวลา ๑๒ ปี เป็นที่ประจักษ์ในพัฒนาการอย่างเห็นได้ชัดในทุกด้านค่ะ

ด้านฝีมือของนักดนตรีของวงที่มีการคัดเลือกอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ทำให้นักดนตรีมีการพัฒนาฝีมือ ทั้งยังเปิดโอกาสให้นักดนตรีอาชีพที่มีความสามารถได้มาร่วมวง ด้วยเป็นที่สนใจของนักดนตรีชาวไทยและต่างชาติที่มีฝีมือที่ต้องการจะบรรเลงบทเพลงสำหรับวงออร์เคสตร้าขนาดใหญ่ที่มีความยากและท้าทายฝีมือของนักดนตรี ตลอดระยะเวลา ๑๒ ปีที่ผ่านมา กับความเป็นมืออาชีพ บรรดาบทเพลงคลาสสิกที่ได้ถูกถ่ายทอดไปบนเวทีทั้งในประเทศและในเวทีโลก ได้สร้างให้เห็นเป็นประจักษ์ต่อสาธารณชนว่าเราเติบโตขึ้นอย่างชัดเจนค่ะ

ด้านศิลปินรับเชิญและผู้อำนวยเพลงรับเชิญ เรามีศิลปินและผู้อำนวยเพลงจากทั่วโลกที่มีความสามารถมาร่วมแสดงกับวง ทำให้เกิดเป็นกระแสปากต่อปากในวงการดนตรีโลกว่ามีวงออร์เคสตร้าที่มีความสามารถอยู่ที่ประเทศไทยอีกหนึ่งวง เรียกได้ว่าทีพีโอสามารถทำให้ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีตัวตนอยู่บนแผนที่ดนตรีของโลก ทั้งยังเป็นวงดนตรีที่ศิลปินและผู้อำนวยเพลงที่มีชื่อเสียงต้องการที่จะมาร่วมงานด้วยอีกวงหนึ่ง

ด้านสถานที่แสดง ซึ่งได้แก่ มหิดลสิทธาคาร ของมหาวิทยาลัยมหิดล อาคารใหญ่ สง่างาม กว้างขวาง ซึ่งเปรียบเสมือนบ้านของทีพีโอ เป็นหอแสดงดนตรี ๒,๐๑๖ ที่นั่ง โดยผู้เข้าชมดนตรีจะได้รับอรรถรสทางเสียงเหมือนกันทุกจุดทุกที่นั่ง เป็นหอแสดงดนตรีที่มีโคมไฟระย้าสุดมหัศจรรย์ และมีระบบวิศวกรรมเวที ระบบอคูสติก ระบบฉาก ที่มีมาตรฐานและทันสมัยที่สุดแห่งหนึ่ง สามารถรองรับวงออร์เคสตร้าระดับโลกได้

ด้านภูมิทัศน์ เป็นวิทยาลัยเรียบง่าย ปลอดโปร่ง ต้นไม้สีเขียวสดชื่นร่มรื่น มี

คูน้ำ อากาศดี ใกล้ชิดธรรมชาติ สภาพแวดล้อมสวยงามและผ่อนคลายเช่นนี้ ช่วยเสริมบรรยากาศที่ดีในการเรียนการสอนดนตรีอย่างมีความสุขค่ะ

คณะกรรมการวงดุริยางค์ฟิลฮาร์โมนิกแห่งประเทศไทย (ทีพีโอ) กับรายการแสดงของวงทีพีโอ ในฤดูที่ ๑๓ นั้น คุณหญิงเห็นเป็นอย่างไรบ้าง

ในฤดูกาลที่ ๑๓ ที่เริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๐ ทีพีโอพิถีพิถันเตรียมโปรแกรมการแสดงที่น่าสนใจไว้อย่างมากมาย ทั้งงานดนตรีที่ประพันธ์และเรียบเรียงขึ้นใหม่ ทั้งงานที่เป็นผลงานชิ้นเอกของคีตกวีที่มีชื่อเสียงของโลก การคัดเลือกนักดนตรี การวางแผนรายการการแสดง นอกจากนี้เรายังมีวงคอรัสเป็นของทีพีโอเองด้วย โดยเป็นวงคอรัสอาชีพวงแรกที่มีการคัดเลือกนักร้องประสานเสียงมากความสามารถมาอยู่รวมกัน

ที่เป็นไฮไลต์และเป็นประวัติศาสตร์หน้าใหม่ของประเทศไทย คือจะมี ๒ สุดยอดวงออร์เคสตร้าระดับโลกมาเยือนบ้านของทีพีโอเป็นครั้งแรก ได้แก่ London Symphony Orchestra (LSO) โดยจะมาแสดงคอนเสิร์ตจำนวน ๒ รอบ ในวันที่ ๖-๗ มิถุนายน ๒๕๖๑ นำโดยหัวหน้าวาทยกรรับเชิญ Gianandrea Noseda และนักเปียโนชื่อดัง Yefim Bronfman กับอีกหนึ่งวงออร์เคสตร้าระดับโลก Berliner Philharmoniker จะมาเปิดการแสดงใน

วันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ นำโดยวาทยกรชื่อดังระดับโลก Gustavo Dudamel ที่จะมาสร้างปรากฏการณ์อันยิ่งใหญ่บันทึกไว้ในประวัติศาสตร์ของประเทศไทย สำหรับการแสดงของวงออร์เคสตร้าระดับโลก ๒ วงนี้ค่ะ

คุณหญิงมีนโยบายที่จะพัฒนาวงทีพีโอต่อไปอย่างไร

เรามีนโยบายพัฒนาวงให้เป็นที่รู้จักมากขึ้นในระดับนานาชาติ เพื่อเผยแพร่ความสามารถของนักดนตรี โดยปัทมามีความคิดในหลายแนวทางสำหรับการพัฒนาวงทีพีโอ ได้แก่

ประการที่ ๑ แผนพัฒนาคน เพื่อพัฒนาคุณภาพของนักดนตรี นักร้อง คุณภาพของการประพันธ์เพลงสำหรับวงดุริยางค์ คุณภาพการคัดสรรวาทยกรระดับโลก รวมถึงการเชิญวงจากต่างประเทศมาแสดง สิ่งเหล่านี้จะทำให้เกิดการพัฒนาเชิงก้าวกระโดดสำหรับบุคลากรภายในวง

ประการที่ ๒ แผนการตลาดและประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ประชาชนทั่วไปรวมถึงเยาวชนได้รู้จักทีพีโอ และหันมาฟังผลงานของทีพีโอมากขึ้น ซึ่งเรามีแผนพัฒนาให้ความรู้และจัดกิจกรรมส่งเสริมขยายกลุ่มผู้ฟังดนตรีคลาสสิกด้วย

ประการที่ ๓ แผนการบริหารจัดการอย่างมีธรรมาภิบาลภายในวงทีพีโอ ในด้านนี้เรามีการวางแผนปรับระบบการจัดการที่สามารถทำให้ขับเคลื่อนสู่การเป็นองค์การมหาชน เพื่อที่จะก้าวเดินในระดับชาติได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน

ประการที่ ๔ แผนการจัดการทางการเงิน จะมีการระดมทุน การของบประมาณจากภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อให้ทีพีโอสามารถเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมและความสามารถด้านดนตรีของนักดนตรีอาชีพของประเทศไทย

ประการที่ ๕ แผนการออกแสดงทัวร์ในต่างประเทศ เพื่อเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมความสามารถด้านดนตรีของนักดนตรีอาชีพของประเทศไทย รวมถึงเพื่อนำพระอัจฉริยภาพด้านดนตรีของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ปรากฏสู่ประชาคมโลกด้วย เป็นต้น

มาแรงไม่แพ้ศิษย์เก่าคนอื่นๆ ที่วารสารเพลงดนตรีเคยนำเสนอมาเลยทีเดียว สำหรับ สุขุม อิ่มเอิบสิน หรือที่รู้จักกันในนาม ดีเจ "Machina" ในวงการ Electronic Dance Music กับบทเพลงติดหูของเขาที่มีชื่อว่า "อะไรนะ (Hello)" feat. Polycat แต่จะมีกี่คนที่รู้ว่า ดีเจ Machina คนนี้ ก็เป็นศิษย์เก่าวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล เช่นกัน แถมยังเป็นนักเรียนในรั้ววิทยาลัยดุริยางคศิลป์ตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ (Pre-College) อีกด้วย

The New Face of Electronic Dance Music

เรื่อง:
นิธิมา ชัยชิต [Nitima Chaichit]

บอกเล่าถึงตัวเองสักนิด

สุขุม อิ่มเอิบสิน ชื่อเล่นชื่อเมฆครับ ชื่อในวงการคือ "Machina" (มาชิน่า) ปัจจุบันเป็นศิลปินในสังกัดค่าย Lazerface Records เรียนจบสาขาวิชาเทคโนโลยีดนตรี จากวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล เมื่อปี ๒๕๕๙ (เริ่มศึกษาในวิชาเอกกีตาร์คลาสสิก ที่วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ ตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ ปีการศึกษา ๒๕๕๑)

ผลงานล่าสุด

ผลงานล่าสุด คือ Single ที่ทำร่วมกับ Polycat ชื่อเพลง "อะไรนะ (Hello)" แนวอิเล็กโทรป็อป/ซินธ์ป็อปครับ (Electropop/Synthpop)

ทำไมเลือกเรียนที่วิทยาลัยดุริยางคศิลป์

เหตุผลที่เลือกเรียนที่นี่เพราะคือหนึ่งในความฝันตั้งแต่วัยเด็ก ด้วยความชอบดนตรีเป็นทุนเดิม เมื่อทราบว่าที่มหาวิทยาลัยมหิดลมีการเปิดสอนในระดับอุดมศึกษาทางดนตรีโดยเฉพาะ ก็เริ่มหาข้อมูลและเตรียมตัวสอบเข้าอย่างเต็มที่ ในช่วงนั้นมีความชื่นชอบกีตาร์เป็นพิเศษ จึงเลือกสอบเข้าวิชาเอกกีตาร์คลาสสิก อีกมุมหนึ่งก็ชอบที่จะใช้เวลาว่างในการแต่งเพลง และทั้งสองอย่างก็ไปด้วยกันได้ดี เลยตัดสินใจเลือกวิชาประพันธ์ดนตรีเป็นวิชาโทครับ แต่หลังจากที่ได้เข้ามาเรียนระยะหนึ่ง ก็เห็นว่านอกเหนือจากกีตาร์ก็มีวิชาเทคโนโลยีดนตรีที่น่าสนใจ จึงเริ่มวางแผนสอบเข้าเพื่อเรียนต่อในระดับอุดมศึกษา ด้วยเป้าหมายที่ว่า อยากทำเพลงจากคอมพิวเตอร์ได้ ซึ่งในเวลานั้นเพลงแนว EDM ยังไม่เป็นที่รู้จัก และไม่ได้น่าสนใจ แต่สำหรับตัวผมเองสนใจเพียงแค่ว่าอยากทำให้ได้และอยากมีความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับเรื่องเทคโนโลยีดนตรี ไม่ได้มองถึงเรื่องการต่อยอดไปเป็นดีเจหรือตลาดดนตรีเฉพาะทาง

คิดว่ามีงานในตลาดรองรับคนที่จบมาจากสาขานี้หรือไม่ คนที่จบมาส่วนใหญ่มีโอกาสในการทำงานมากน้อยแค่ไหน

โชคดีที่ในปัจจุบันนี้ตลาดดนตรีแนว EDM หรือแม้แต่อิเล็กทรอนิกส์ป็อปได้รับ

ความสนใจมากขึ้นอย่างเท่าตัว เพราะฉะนั้น การจะทำงานในสายนี้หรือไม่ จริงๆ ค่อนข้างเป็นเรื่องที่ขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคล ถ้ามีความสนใจ มีความตั้งใจจริง มันก็มีพื้นที่เปิดรอรับอยู่แล้ว เพราะการจบจากสาขาเทคโนโลยีดนตรีนั้น คุณสามารถเป็นได้ทั้ง producer technician หรือแม้กระทั่งทำงานเป็น sound engineer ในห้องอัดและนอกสถานที่ก็ได้

ได้นำความรู้จากการเรียนที่ดุริยางคศิลป์ไปใช้อย่างไรบ้าง

ได้ใช้ตลอดครับ ทั้งในฐานะศิลปินโปรดิวเซอร์ อย่างเวลาแต่งเพลงก็จะเข้าใจฟังก์ชันคอร์ดได้อย่างชัดเจน และยังวิเคราะห์เพลงต่างๆ ได้ ทั้งในทางทฤษฎีดนตรี ฟิสิกส์ของเสียง อีกทั้งยังใช้วิชาโสตทักษะที่เรียนมา ฟังเพลงได้อย่างเข้าใจถึง voicing ของคอร์ดต่างๆ ในเพลงที่ฟังด้วย

ความแตกต่างของการเรียนกับการทำงานจริง

ต่างกันครับ ตอนเรียนเรายังมีเกรดเป็นตัววัด แต่ในชีวิตจริงถ้างานออกมาไม่ดี ลูกค้าอาจจะยกเลิก ไม่จ้างงานเราอีกต่อไป อาจมีการพูดปากต่อปากจนกระทบกับเราทั้งหมดได้ ในขณะที่ถ้าเกรดไม่ดีหรือแย่สุดติดเอฟ (F) เราก็ยังกลับไปแก้ไขได้อีก แต่ในโลกของการทำงาน เราไม่มีโอกาสที่จะพลาดเลย ส่วนสิ่งที่ได้มาเต็มๆ จากการเรียนก็คือ เรื่องความรับผิดชอบ การส่งงาน การจัดตารางเวลาของตัวเอง ถ้าเราจัดการเรื่องนี้ได้ดี รู้จักจัดแบ่งเวลาได้ มันก็จะติดตัวเราไป และทำให้ง่ายกับการทำงานที่เป็นจริงเป็นจังในโลกความเป็นจริงมากขึ้นครับ

รู้สึกอย่างไรกับฉายาดาวรุ่งหน้าใหม่แห่งวงการ Electronic Dance Music

อาจจะเกินตัวผมมากเกินไปด้วยซ้ำครับ ส่วนตัวไม่คิดว่าตัวเองไปถึงขั้นนั้นแล้ว ขอเป็นคนปกติที่มีอะไรใหม่ๆ ให้ได้ทดลองทำอยู่เสมอ เท่านี้ก็ถือว่ามีความสุขในการทำงานแล้วครับ

ทำไมถึงชอบดนตรีแนว Electronic Dance Music

ผมคิดว่า Electronic Music เป็นแนวดนตรีที่มีมากกว่าตัวโน้ตที่สร้างอารมณ์ในเพลง ซึ่งความน่าสนใจอยู่ที่เราสามารถสร้างเสียงที่ไม่เคยมีมาก่อนในโลกนี้ด้วยคอมพิวเตอร์ แล้วนำมาแต่งให้เป็นเพลงได้ครับ

ผลงานไหนที่ภูมิใจเป็นพิเศษบ้าง และทำไมถึงภูมิใจกับงานชิ้นนั้น

เมื่อปี ๒๕๕๗ ผมได้มีโอกาสแต่งเพลงให้งาน MAYA Music Festival ผม

ภูมิใจกับเพลงนี้มากๆ เพลงนี้ใช้เวลาทำทั้งหมด ๒ เดือนเต็ม และใช้เวลา ๒ วัน ในการอัดเสียงเครื่องดนตรีไทยทั้งหมด

จุดประสงค์ของการแต่งเพลงนี้ขึ้นมา ก็เพื่อต้องการจะยกระดับดนตรี EDM ในประเทศไทย และผสมผสานระหว่าง ๒ วัฒนธรรมทางด้านดนตรีเข้าด้วยกัน โดยการใช้ทฤษฎีโน้ตดนตรีคลาสสิกเข้ามาด้วย ไม่ว่าจะเป็น การวางโครงเพลง การเลือกใช้โน้ต และการสร้างบรรยากาศของเพลง ขั้นตอนการทำงานนั้นเริ่มจากคิดทำนองหลักขึ้นมา ๑ ชุด พร้อมกับวางคอร์ดหลายๆ ชุด รองรับทำนองหลักนั้นเอาไว้ เพื่อให้ทำนองนั้นฟังดูไม่น่าเบื่อ ส่วนการวางโน้ตในคอร์ดก็จะใช้เทคนิคพิเศษในทางทฤษฎีดนตรี เรียกว่าการพลิกกลับของขั้นคู่ เพื่อให้เพลงมีความน่าสนใจมากขึ้น ความพิเศษของเพลงนี้คือ การนำระบบเสียงโน้ตดนตรีไทยมาผ่านกระบวนการคิดเสียงประสานใหม่ ให้เข้ากับระบบโน้ตดนตรีสากล ซึ่งระบบเสียงดั้งเดิมของดนตรีไทยนั้นไม่สามารถนำมาผสมกับดนตรีสากลได้เลย จึงต้อง Tune ใหม่เพื่อให้เข้ากับระบบเสียงดนตรีสากล เครื่องดนตรีไทยที่ใช้ทั้งหมดมี ระนาดเอกไม้นวม ขิม ซออู้ ขลุ่ย ฉิ่ง และขับร้องไทย

ในเพลงนี้มีท่อนหนึ่งที่เป็นการขับเสภา โดยหยิบยกท่อนหนึ่งมาจากวรรณคดีของสุนทรภู่ เรื่อง “พระอภัยมณี” ที่คนไทยส่วนใหญ่ท่องจำกันได้เป็นอย่างดีตั้งแต่สมัยเรียนในชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษา นอกจากความไพเราะของบทกลอนแล้ว สิ่งที่ทำให้กลอนบทนี้เป็นที่ชื่นชอบของหลายๆ คน คือ ความหมายซึ่งเป็นคำสอนเตือนสติให้รู้ว่า จิตใจมนุษย์นั้น ยากแท้จะหยั่งถึง เนื้อหาของกลอนในตอนนี้ เป็นเรื่องราวที่สุดสาครลูกของพระอภัยมณี ถูกชีเปลือยผลักตกเหว และขโมยไม้เท้ากับม้านิลมังกรไป ขณะที่สุดสาครหิวโหย ตกระกำลำบาก ไม่สามารถปีนขึ้นมาจากเหวได้นั้น พระฤาษีก็ได้มาช่วยสุดสาคร พร้อมทั้งสอนสั่ง ซึ่งเรื่องราวและคำสอนของพระฤาษีเป็นดังคำกลอนต่อไปนี้

...แล้วสอนว่าอย่าไว้ใจมนุษย์
มันแสนสุดลึกล้ำเหลือกำหนด
ถึงเถาวัลย์พันเกี่ยวที่เลี้ยวลด
ก็ไม่คดเหมือนหนึ่งในน้ำใจคน...

ซึ่งเปรียบกับชื่อเพลง MAYA แล้วนั้น จะพ้องเสียงกับคำว่า “มายา” ซึ่งสื่อถึงมารยาและเล่ห์เหลี่ยมของมนุษย์ในทุกวันนี้ที่มีอยู่เต็มไปหมด จึงใช้กลอนนี้เพื่อเตือนสติด้วย

สิ่งที่ทำให้ผลงานของเราต่างจากคนอื่น

ผมชอบนำเครื่องดนตรีไทยมาผสมผสานกับดนตรีอิเล็กทรอนิกส์มากครับ ซึ่งหลังๆ มานี้ ก็เห็นหลายๆ คนเริ่มหันมาทำแบบนี้ ก็รู้สึกดีใจที่มีคนเริ่มสนใจ แต่ผมคิดว่าสิ่งที่ทำให้งานของผมไม่เหมือนคนอื่น ก็เพราะผมชอบให้ดนตรีของผมเล่าเรื่องและมีคอนเซปต์ที่ชัดเจนครับ

อะไรเป็นแรงบันดาลใจในการทำงาน

แรงบันดาลใจในการทำงานของผมคือ อยากทำให้วงการดนตรีอิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทยได้เติบโต และเป็นที่รู้จักในวงกว้างมากขึ้นครับ

มีอุปสรรคหรือปัญหาอะไรในการทำงานบ้าง และมีวิธีแก้ปัญหาอย่างไร

อุปสรรคที่พบส่วนใหญ่ก็คือ คิดเพลงไม่ออกครับ เคยนั่งฝืนทำอยู่นาน แต่ก็ไม่มีอะไรดีขึ้น เลยแก้ปัญหาด้วยการหาอย่างอื่นทำคลายเครียดครับ

อะไรที่เป็นปัจจัยสำคัญในการทำอาชีพนี้

ปัจจัยสำคัญในอาชีพนี้ ผมคิดว่าคือความอดทนและความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดครับ เพราะความคิดสร้างสรรค์เป็นตัวที่ทำให้เราได้ทำอะไรใหม่ๆ และต้องใช้ความอดทนจนงานนั้นออกมาดีที่สุดครับ

คำแนะนำสำหรับน้องๆ รุ่นหลัง ที่สนใจเรียนที่วิทยาลัยดุริยางคศิลป์

วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ให้อะไรที่มากกว่าวิชาความรู้ครับ เราได้มาอยู่ในสังคมที่ดีด้วยครับ การที่เราได้มาอยู่ที่นี่ เราจะล้อมรอบไปด้วยคนเก่ง เพราะฉะนั้นเราก็จะต้องเก่งตามสังคมแวดล้อมด้วย บวกกับวิชาความรู้ที่เรียนมานั้น ก็สามารถพลิกแพลงและนำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้ด้วยครับ

ฝากอะไรถึงน้องๆ อาจารย์และผู้อ่าน

อยากจะแนะนำน้องๆ ว่า ถ้าหากเราชอบอะไรหรือหลงใหลในอะไรอยู่ ไม่จำเป็นต้องเป็นดนตรีก็ได้ อยากให้เราใช้เวลาอยู่กับมัน ศึกษามันจนตกผลึก และสักวันเราจะประกอบอาชีพกับมันได้ในที่สุดครับ

ขอบคุณอาจารย์ทุกท่านที่สั่งสอนผมมา จนผมได้มีวันนี้ และขอบคุณทุกๆ ท่าน ที่อ่านบทสัมภาษณ์นี้จนจบครับ

VIOLIN MUSIC

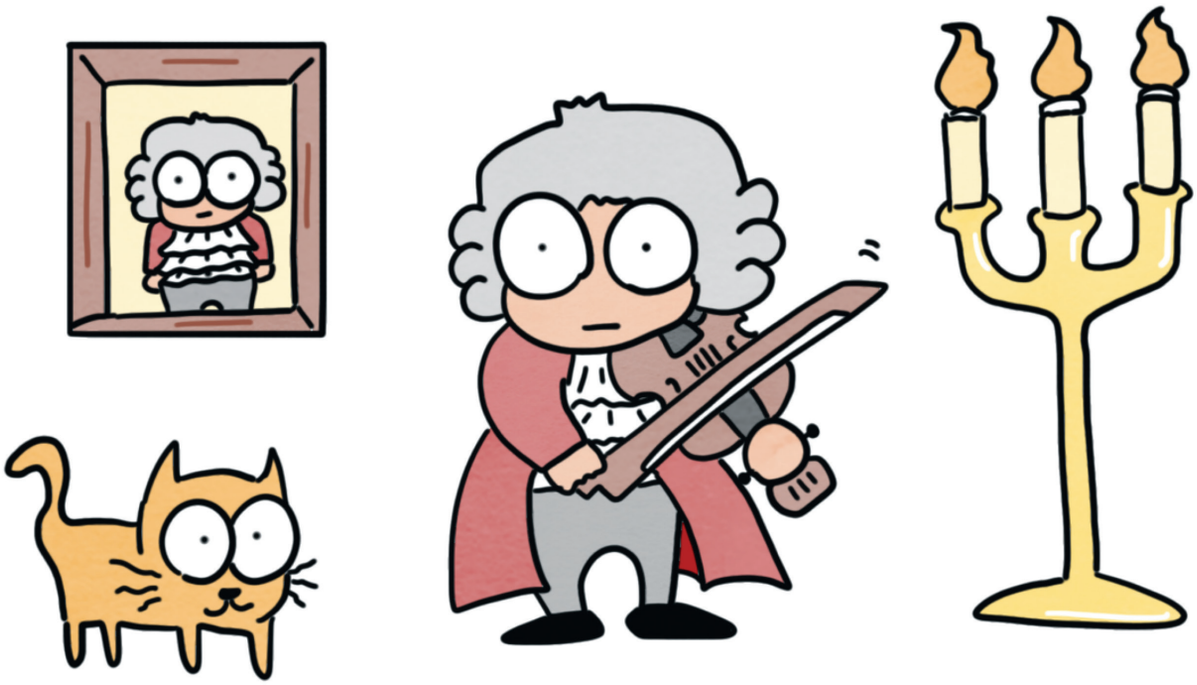

VIOLA MUSIC

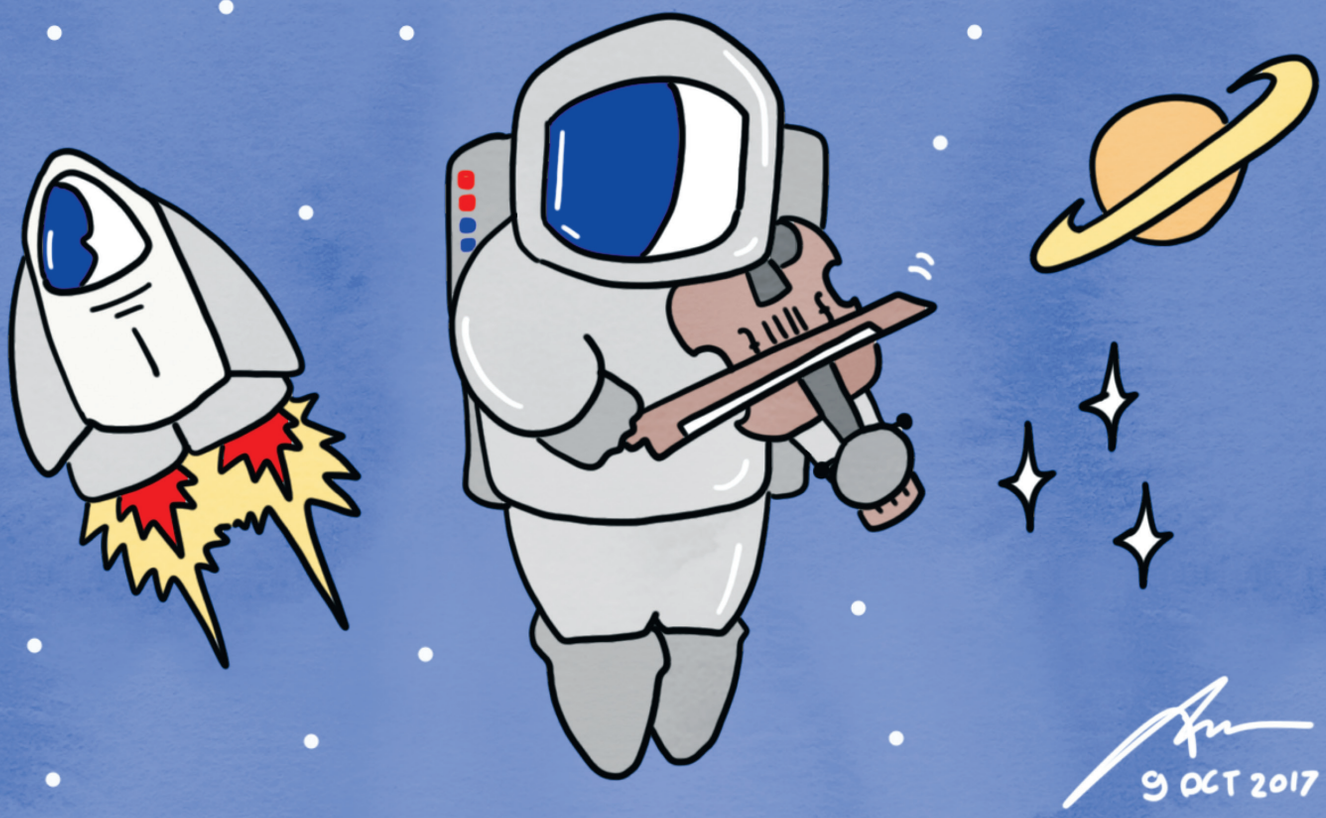

Visiting International Orchestra

13th TPO SEASON

College of Music Mahidol University

PRINCE MAHIDOL HALL

BERLINER PHILHARMONIKER

Gustavo Dudamel
Conductor

NOVEMBER 9th, 2018

Prince Mahidol Hall